

ZBERATEL'® 2007

11

Ročník XIII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Nielen o spolupráci rytcia a umelca (24 – 27)

Pred 50 rokmi zapípal prvý sputnik (14 – 15)

Tragédiu v Černovej SP pripomenula portrétom obrancu práv Slovákov

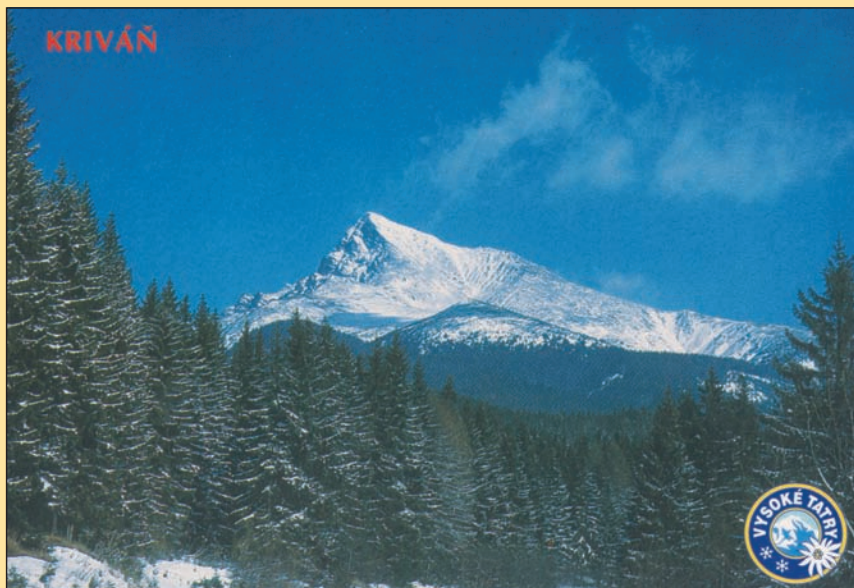
**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEL'**

Fauna, flóra,
skauting, ale aj
teritória v pestrej
ponuke (40 – 41)

Poznáte tajomné tri karty?
(6 – 8)

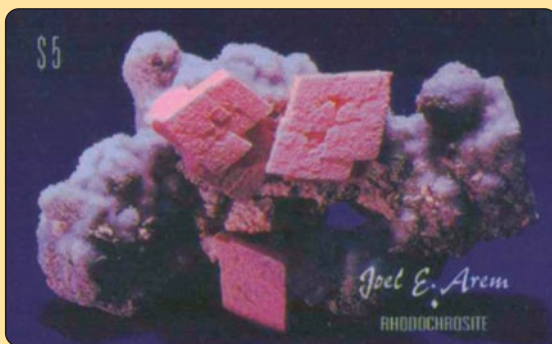
8 588003 793058

Cesta spod Kriváňa dolu Váhom slovenskou krajinou na pohľadniciach (Zberateľské state)

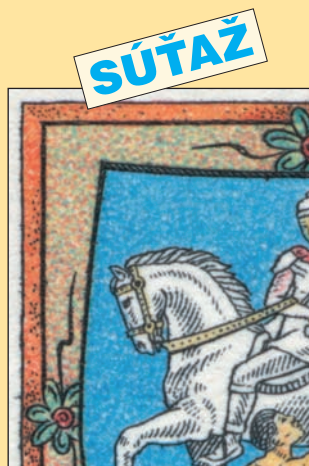
Nové zistenia na našich známkach (21)

Unikátne minerály zo zbierky prof. Arem na TK (12 – 13)

Zbieranie čokoládových obalov, záľuba so sladkým potešením (28 – 29)

Vážení čitatelia,

redakčnú uzávierku sprevádzalo už pravé „dušičkovské“ počasie, avšak práce museli pokračovať zvýšeným tempom, aby sme všetko stihli do stanoveného termínu. Minulomesačné oneskorené vydanie časopisu, spôsobené technickou úpravou prílohy – katalógu 19. aukcie, a tým aj sklz ďalších prác, nás veľmi mrzí a ospravedlňujeme sa zaň. Dúfame, že sa už do podobnej situácie nedostaneme.

V Poľskom inštitúte v Bratislave úspešne prebehla už šiesta spoločná filatelistická výstava s našimi severnými susedmi. Bola ukázkou, že aj v tvrdých ekonomických podmienkach možno získať spoluprácu s príslušnými inštitúciami, nájsť ochotných kolegov a prezentovať záujmovú činnosť s významným spoločenským rozmerom.

K novembrovému číslu Zberateľa

Slovenská pošta v októbri priniesla iba jednu novú známku, keď avizované známky emisného radu Umenie presunuli svoj príchod do polovice novembra. Príležitostné pečiatky opäť zaplnili jednu stranu, je dobrým znamením, keď ich počet pribúda, pretože ich propagačné poslanie je nenahraditeľné.

Vyhodnotili sme anketu Antiznámka 2006, ktorú vyhlásila Slovenská pošta v júnovom čísle nášho časopisu a prinášame jej výsledky. Sme presvedčení, že bola prospešná a že prezentované názory pomôžu skvalitniť našu známkovú tvorbu.

Malá škola numizmatiky má už 23. pokračovanie a jej autorka E. Minarovičová píše o materiáloch, z ktorých sa razia mince. Jobek v 115. MOT v spolupráci s P. Verdonom predstavuje vzácné minerály na TK, D. Evinic z poštovej histórie vyberá skončenie používania telegramov. J. Solava pokračuje v seriáli o operencoch – spoločníkoch človeka. A. Paulinyová si všíma začiatky našej známkovej tvorby, R. Fischer približuje známeho rytača čs. známok Jindru Schmidta. Pripomíname tiež 50. výročie prvej umelej družice Zeme, v seriáli o ďalších zberateľských odboroch píšeme o čokoládových obaloch. Prinášame opäť viac kratších príspevkov, inzerciu, ďalšiu ponuku a informujeme o pripravovaných zberateľských stretnutiach. Prílohou sú Zberateľské state, v ktorých nás A. Urminský slovom aj pohľadnicami nechá unášať pľtou dolu Váhom.

Želáme vám pekných voľných chvíľ strávených so Zberateľom a veríme, že prostredníctvom neho sa budeme stretávať aj naďalej.

Vaša redakcia

ZBERATEĽ®

Ročník XIII. - 2007 • Číslo 11 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Novinky Slovenskej pošty / New issues of Slovak Post / Neuheiten der Slowakischen Post (3-4)**
- **Z novinek našich susedov / Some new items of our neighbours / Aus Neuheiten unserer Nachbarn (6-8)**
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (23) – Z akých materiálov sa razia mince / Short course of numismatics – What materials are coins minted from / Grundschole der Numismatik – Aus welchem Material werden Münzen geprägt (10-11)**
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (115) / Short column of a phonecard collector / Kurz über den Telephonkarten (12-13)**
- **D. Evinic: STOP telegramom / Stop telegrams / Ende von Telegrammen (16-18)**
- **pem: Rímska mozaika vo Vichtene / Roman mosaic of Vichten / Römische Mosaik von Vichten (19)**
- **J. Solava: Operence – spoločníci človeka – Sova obyčajná / Birds – companions of people – Owl / Vögel – Gesellschafter des Menschen – Eule (22)**
- **A. Paulinyová: Známková grafika (14) / Postage stamp and stamp graphics / Briefmarken und Entwurf von Briefmarken (24-25)**
- **R. Fischer: Tajemství šifry Jindry S. / Secret of a cipher of Jindra S. / Chiffrirengeheimnis von Jindra S. (24-27)**
- **Red.: Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory – Čokoládové obaly / Introduction to further collectors' interests – Chocolate wrappers / Wir stellen weitere Sammlungsfächer vor – Schokoladenetiketten (28-29)**
- **M. Bachratý: Pošta Červeného kríža z obdobia SNP / Red Cross Post from the period of the Slovak National Uprising / Rote Kreuzpost aus dem Zeitraum des Slowakischen Nationalaustandes (35)**
- **A. Urminský: Malebná cesta dolu Váhom v sprievode baróna A. Medňanského / Príloha / Supplement - Scenic way down the river Váh accompanied by baron A. Medňanský / Beilage – Weg runter des Flusses Váh im Begleitung des Barones A. Medňanský**

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/2070 2674, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2008 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 590 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1250 Sk (37 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1600 Sk (67 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na CD, prinesené v USB kľúčik alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 11/2007:

Redakčná uzávierka 23. októbra 2007
Do tlače zadané 26. októbra 2007
Dátum vydania 31. októbra 2007

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 02 44 250 149, 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ alebo do vypredania zásob. Abonentom časopisu poskytujeme na ponúkaný tovar zľavu 5%.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov, do správy pre prijímateľa uveďte meno a druh platby
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 70170280 BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukážkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa na Račianskej 17 má nové tel. číslo:

☎ 02/2070 2674, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk

návšteva redakcie v utork 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.

Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Robert Wiliam Seton-Watson

Slovenská pošta, a. s., vydala 26. 10. 2007 v emisnom rade Osobnosti príležitostnú známku „Robert Wiliam Seton-Watson“ nominálnej hodnoty 24 Sk.

Na známke je portrét Roberta Wiliama Setona-Watsona z mladších rokov a ruža, ktorá sa viaže k mestu Ružomberok a je zároveň vyjadrením vdaky za poskytnutú podporu Slovákom.

Známku rozmerov 34 x 27 mm (na šírku) vrátane perforácie ofsetovou technikou vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., v náklade 500 kusov na tlačových listoch s 50 známkami. Znáмка má č. 408

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Ružomberok. Na FDC je zobrazený kostol v Čerňovej. Ufáté stromy symbolizujú nezmyselne zmárené životy čerňovských farníkov. Na pečiatke FDC je štylizovaná ruža, erbový znak mesta Ružomberok. Kresbu na FDC vyryl V. Ondrejčka, FDC vytlačila TAB, s. r. o. oceľotlačou z plochej dosky v náklade 3 200 kusov.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Ivan Schurmann.

R. W. Seton-Watson – významný britský slavista, profesor Londýnskej univerzity (University of London), priateľ a obhajca práv utláčaného slovenského národa v Uhorsku. Ako študent bol veľký obdivovateľ uhorského „liberalizmu“, a preto sa rozhodol odísť ho študovať do Rakúsko-Uhorska. Počas štúdií vo Viedni sa zoznámil s tamojšími slovenskými študentmi (najmä A. Štefánkom), ktorí ho oboznámili so skutočnou podstatou tohto „liberalizmu“. Niekoľkokrát navštívil Slovensko a po oboznámení sa s tamojšou situáciou sa stal horlivým

obhajcom a zástancom utláčaného slovenského národa. Najmä po udalostiach v Čerňovej r. 1907, keď budapešianska brachiálna moc tvrdo zasiahla proti tamojším farníkom (13 mŕtvych), ktorí nechceli dovoliť posvätiť kostol vybudovaný za ich vlastné peniaze maďarónskymi (odnárodnými) kňazmi, pomohol pri zmedzinárodnení slovenskej otázky. V publikácii Racial Problems in Hungary (Národnostná problematika v Uhorsku) tvrdo a na základe faktov vyvrátil mýtus o uhorskom „liberalizme“. Po vypuknutí prvej svetovej vojny sa postavil na stranu česko-slovenského odboja a podporoval vytvorenie Česko-Slovenskej republiky. Aj v medzivojnovom období ďalej propagoval Slovensko a podporoval slovensko-české vyrovnanie. V rokoch druhej svetovej vojny sa postavil na stranu čl. odboja.

■ PL: 6. slovensko-poľská filatelistická výstava Bratislava 2007

Slovenská pošta, a. s., vydala 19. 10. 2007 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Doprava na Dunaji“ nominálnej hodnoty 10 Sk a príťažčovým motívom „6. slovensko-poľská filatelistická výstava Bratislava 2007“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka je jantárový náhrdelník z rímskej Gerulaty (dnes na území bratislavských Rusoviec) zo zbierok Archeologického múzea SNM.

Poštový lístok na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ PL: Sindelfingen 2007

Slovenská pošta, a. s., vydala 26. 10. 2007 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Doprava na Dunaji“ nominálnej hodnoty 10 Sk a príťažčovým motívom „Sindelfingen 2007“.

V ľavej časti príležitostného poštového lístka sú imitácie poštových známok s pečiatkou Sindelfingen 2007. Autorom príťažčového motívu je akad. mal. Ladislav Čisárík.

Poštový lístok na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava.

■ COB: 100. výročie tragédie v Černej

Slovenská pošta, a. s., vydala 26. 10. 2007 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipa“

nominálnej hodnoty 10 Sk a príťažčovým motívom „100. výročie tragédie v Černej“.

V ľavej časti príležitostnej celinovej obálky je zobrazený Andrej Hlinka a kostol v Černej.

Autorom výtvarného návrhu príťažče je Mgr. Art. Štefan Kubovič.

Príťažčový motív vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor.

(spracoval -pem-)

Filatelistická výstava RUŽOMBEROK 2007

V dňoch 8. až 15. septembra 2007 sa v Liptovskom múzeu v Ružomberku konala filatelistická výstava III. stupňa. Na výstave sa prezentovalo viacero zaujímavých exponátov. Z hodnotenia výstavnej poroty vyberáme niektoré ocenenia, keď zlatým sa stal exponát O. Gátu „Matica slovenská“ (90 bodov), veľkú pozlátenu medailu získala T. Repčanová za exponát „Orava“ (75 bodov) a pozlátenu medailu J. Maniaček za exponát „M. R. Štefánik – veľký Slovák a Európan“ (otvorená trieda – 87 bodov).

Významný nález na poli štúdia, hľadania a objavovania vzácných a zaujímavých filatelistických materiálov prináša výstavný katalóg, v ktorom p. Viliam Weiss publikuje informáciu aj vyobrazenie medzinárodného odpovedného kupónu (C-RI) s nápisom ETAT SLOVAQUE – SLOVENSKÝ ŠTÁT. Tento medzinárodný odpovedný kupón uvádzali viaceré katalógy, naposledy Špecializovaný katalóg Slovensko 2001 (ZSF), s číslom CRI 1, avšak doteraz v žiadnom z nich nebol vyobrazený a v našich katalógoch nebol ani ocenený.

Ide o prvé definitívne vydanie v roku 1939, ďalšie dve vydania majú už nápis République Slovaque – Slovenská republika (CRI 2 a CRI 3). Na reprodukcii objaveného odpovedného kupónu vidieť pekný odtlačok

dennej pečiatky poštového úradu Liptovský sv. Mikuláš s dátumom 16.VIII.1939 a rozlišovacím písmenom „d“.

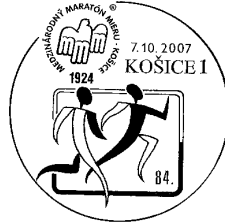
Tento nález potvrdzuje, že stále možno nachádzať nové a nepoznané, a tým je filatelia stále príťažlivá.

(red.)

PREHLÁD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK september - október 2007

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

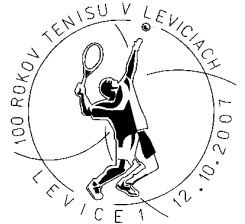
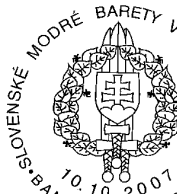
■ 7. 10. 2007 Košice 1: **MEZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU - KOŠICE** • Viliam Gaál • modrá

■ 9. 10. 2007 Bratislava 1; Banská Bystrica 1; Košice 1: **SVETOVÝ DEŇ POŠTY** • František Horniak • čierna

■ 15. 9. 2007 Ružomberok 1: **FILATELISTICKÁ VÝSTAVA 2007** • Dušan Kolesár • čierna

■ 15. 9. 2007 Ružomberok 1: **DEŇ MLÁDEŽE - RUŽOMBEROK 1** • Marek Gilányi • čierna

■ 10. 10. 2007 Banská Bystrica 1: **SLOVENSKÉ MODRÉ BARETY V SLUŽBE MIERU** • čierna

■ 12. 10. 2007 Levica 1: **STO ROKOV TENISU V LEVICIACH** • Pavel Lauko • modrá

■ 18. 9. 2007 Kežmarok 1: **VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMOK** • Zdeněk Baliga • čierna

■ 25. 9. 2007 Kežmarok 1: **350. VÝROČIE NARODENIA IMRICH A THÖKÓLYHO** • Zdeněk Baliga • čierna

■ 17. 10. 2007 Spišská Belá: **JOZEF MAXIMILIÁN PETZVAL 1807-1981 PETZVALOVE DNI** • Viliam Gaál • čierna

■ 19. 10. 2007 Bratislava 1: **BRATISLAVSKÝ CHLAPČENSKÝ ZBOR** • Ervín Smažák • čierna

■ 29. 9. 2007 Spišská Nová Ves 1: **60. VÝROČIE ORGANIZOVANÉHO BASKETBALU** • Marián Kellner • modrá

■ 6. 10. 2007 Bratislava 1: **80. VÝROČIE ZALOŽENIA ROTARY KLUBU V BRATISLAVE** • čierna

■ 20. 10. 2007 Bratislava 1: **6. SLOVENSKO-POLSKÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA** • František Horniak • čierna

■ 26. - 28. 10. 2007: **SINDELFFINGEN 2007** • František Horniak • čierna • kašeť

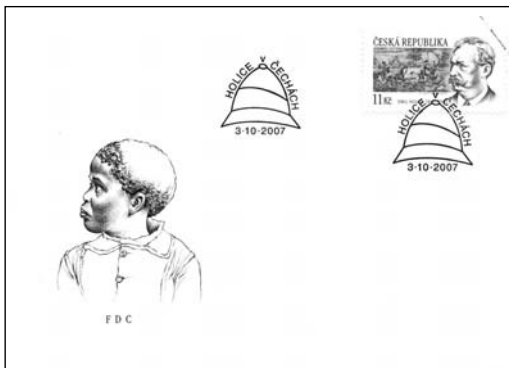
Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Česká pošta vydala 3. októbra 2007 dve emisie príležitostných známok. Prvá známka má nominálnu hodnotu 11 Kč, vytlačená bola rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou a je venovaná **českému cestovateľovi Emilovi Holubovi** pri príležitosti 160. výročia jeho narodenia. Má kat. č. 0530.

Dr. Emil Holub (1847 – 1902) bol českým priekopníkom v poznávaní Afriky. Prenikol do miest, kam vtedy žiadny Európan nevstúpil. Narodil sa v Holicích pri Pardubicích, vyštudoval medicínu, ale venoval sa aj prírodným vedám, zemepisu a zememeračstvu. Po promócií v r. 1872 odcestoval do južnej Afriky a otvoril si lekársku prax. Už v marci 1873 sa vydal na prvú dvoj-

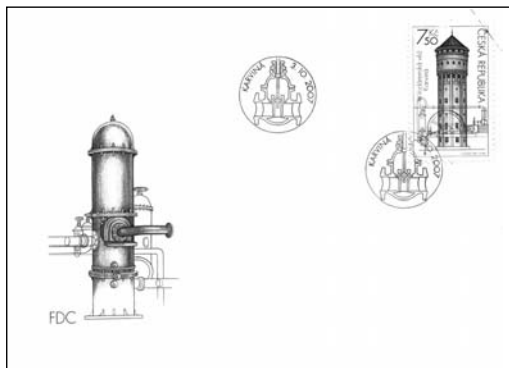

mesačnú výpravu, na ktorej vyskúšal svoju výstroj a skúmal staré skalné rytiny Krovákov. Nazhromaždenú zbierku domorodých predmetov poslal do Prahy Vojtechovi Náprstkovi, ktorý usporiadal výstavu a zoznámil českú verejnosť s Holubovou činnosťou. Holub zostal v Afrike viac ako sedem rokov. Uskutočnil tri prieskum-

né výpravy na územiach Transvaalu a Kapska, toku rieky Zambezi, opísal Viktoriine vodopády, vykonával klimatické merania, zbieral prírodniny a etnografický materiál rôznych afrických kmeňov. Po návrate domov sa zamerl na prednáškovú činnosť po celom Rakúsko-Uhorsku a napísal svoj prvý cestopis „Sedem rokov v južnej Afrike“. Po štyroch rokoch sa i s manželkou opäť vydal do Afriky. Výprava mala viesť naprieč kontinentom od Kapského mesta až do Egypta, musela sa však predčasne skončiť po boji s kmeňom Mašakulumbov. Po návrate Holub opäť prednášal, písal a vystavoval. Svoje bohaté zbierky ponúkol Národnému múzeu v Prahe, ktoré ich však odmietlo. Preto ich rozdával iným múzeám a školám. Sklamany sa prestahoval do Viedne, kde tiež zomrel. Na známke je vedľa portrétu E. Holuba i jeho vlastnoručná kresba – výjav z cestovného denníka.

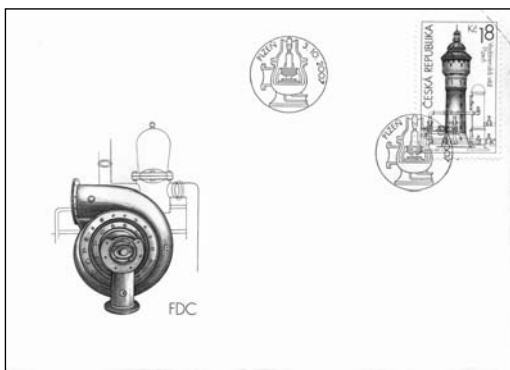
Druhá emisia s názvom **Technické pamiatky** je dvojznámková s **vyobrazením vodárenských veží v Karvinej a Plzni**. Známkový boli vytlačené rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou a majú kat. č. 0530 – 0531.

Prvá známka má nominálnu hodnotu 7,50 Kč a zobrazuje zaujímavú technickú pamiatku a výraznú dominantu mesta Karviná – vodárenskú vežu, ktorá bola postavená pravdepodobne r. 1928. Je to konštruktivistická kruhová stavba so šiestimi podlažiami vysoká 39,4 m s priemerom 11,4 m. Nad posledným podlažím je umiestnený vodojem, ktorý už neslúži na svoj účel. Vo vnútri veže je zachovaná časť pôvodného technického zariadenia. Na známke je zobrazená vodárenská veža a nákras parného valca na pohon vodného čerpadla.

Na známke nominálnej hodnoty 18 Kč je pamiatkovo chránená vodárenská veža Plzeňského Prazdroja, ktorá je jedným z architektonických skvostov mesta. Do prevádzky bola uvedená v r. 1907. Do dvoch nádrží sa čerpala pramenitá a riečna voda, ktorá sa rozvádzala po pivovare. Stredom nádrží prechádzal valec so schodiskom, ktoré viedlo až na vrchol kopule s vyhliadkou.

Vodáreň slúžila do r. 2005, ale vodárenský rozvážač v suteréne sa využíva stále. Na známke je vodárenská veža s nákresom vodných čerpadiel s vývevou.

Rakúsko

Pri príležitosti Dňa športu Rakúska pošta vydala 29. 9. 2007 známku venovanú **Nicole Hosp**, celkovej víťazke Svetového pohára v alpskom lyžovaní v sezóne

2006/2007. Zvíťazila aj v posledných pretekoch majstrovstiev sveta v obrovskom slalome.

Dnes 24-ročná, narodená 6. novembra 1983, už ako žiačka mala veľké vzory v pretekárkach rakúskej lyžiarskej alpskej školy. Navštevovala športové gymnázium a v roku 2001 absolvovala prvé preteky Európskeho pohára. Na juniorských MS v sezóne 2002/2003 obsadila tretie miesto v slalome. Krátko pred 19. narodeninami stála prvýkrát na stupni víťazov v pretekoch Svetového pohára a postupne pridávala aj ďalšie úspechy.

Zranenie jej však v januári 2004 prerušilo úspešnú sezónu, v nasledujúcej sa však už na svahy vrátila, kvalifikovala sa do tímu na MS a zvíťazila v prvom Super-G a na olympiáde v Turíne v roku 2006 získala striebornú medailu v slalome.

Sezónu 2006/2007 začala štyrmi štvrtými miestami, avšak neskôr získala na MS tretie miesto v zjazde a víťazstvo v obrovskom slalome. A na konci sezóny siahla na celkové víťazstvo vo Svetovom pohári a získala veľký glóbus.

Známku nominálnej hodnoty 55 centov ofsetovo vytlačila Rakúska štátna tlačiareň v náklade 700 000 kusov.

Premiéru slávnej opery Piková dáma od Petra Iljiča Čajkovského podla literárnej predlohy Alexandra Sergejeviča Puškina vo Viedenskej štátnej opere 28. októbra 2007 pripomenula v rovnaký deň Rakúska pošta vydaním príležitostnej známky nominálnej hodnoty 55 centov.

Viedenská štátna opera bola námetom známky aj pri 50. výročí jej znovuoživenia v roku 2005.

Predlohu opery za majstrovské dielo Puškinovej prózy považoval aj L. N. Tolstoj. Príbeh sa odvíja v Petrohrade, kde žije stará grófka Anna Fedotovna spolu s chudobnou chovanicou Lizavetou Ivanovnou. V Petrohrade žije aj grófkín vnuk Tomskij, ktorý sa často zabáva s priateľmi hraním kariet dlho do noci. Pri týchto hrách ich potichu pozoruje mládenec Hermann. Je vášnivým hráčom, ale nikdy sa na hre nezúčastní a neodváža sa riskovať, ostáva len v úlohe pozorovateľa. V jeden večer Tomskij prezradí priateľom tajomstvo starej grófky, že pozná tri karty, ktoré zaručene prinášajú šťastie. No má to aj jeden háčik. Po prvej výhre s týmito tromi kartami už dotyčný nesmie nikdy hrať. Ibaže nikto nevie, aké sú to karty, pretože stará grófka to neprezradila ani svojim štyrom synom, ktorí boli tiež vášnivými hráčmi.

Hermannu to natolko zaujme, že odvtedy denne pričádza pred dom starej grófky. Pri okne vždy vyšáva Lizaveta Ivanovna a tá si ho všimne. Hermann k nej predstiera lásku, aby z grófky vymánil tajomstvo. Snaží sa o získanie jej priazne mnohými krásnymi listami, ale spočiatku sa mu to nedarí. No nakoniec Lizavetu premožu láskavé a úctivé slová a dohodne si s ním tajné stretnutie priamo v ich dome. On však nejde za mladou

slečnou, ale vyhladá grófkou a nalieha, aby mu prezradila tri karty. Ona odmieta, nevydrží to a nakoniec zomiera. Hermann sa priznáva k tomuto činu a aj k vymyslenej láske k Lizavete. Lutuje to, ale iba kvôli strate tajomstva, od ktorého očakával bohatstvo.

Zúčastní sa aj poslednej rozlúčky s grófkou. V deň pohrebu mu grófka v nočnom zjavení prezradza svoje tajomstvo s podmienkou, že nevsadí denne na viac ako jednu kartu a že už nikdy v živote nebude viac hrať. Odpustí mu svoju smrť s podmienkou, že sa ožení s Lizavetou. On pri hre vsádza každý deň na jednu kartu. Vyhrá s trojkou, sedmičkou, no namiesto esa mu vyjde piková dáma s tvárou grófkou, ktorá naňho žmurkne. Vtedy si spomenie na jej slová.

Hermann prišiel o všetko a nakoniec sa zbláznil. Lizaveta Ivanovna sa šťastne vydala za syna bývalého správcu u starej grófkou.

Známku ošetom vytlačila Rakúska národná banka v náklade 500 000 kusov. Na známke je scéna z opery (obr. na obálke).

Poľsko

Mestská **ZOO v Plocku** bola zriadená v roku 1951 na ploche 10 ha. Na známke nominálnej hodnoty 1,35 zł (náklad 800 000 kusov) ju reprezentuje tamarín, pochádzajúci z Južnej Ameriky.

V **ZOO v meste Lodž** je na ploche 16,5 ha viac ako 3 000 rôznych druhov zvierat. Zriadená

Poľská pošta vydala 11. septembra 2007 sériu štyroch známok s názvom poľských zoológických záhrad. Prvá ZOO bola v Poľsku zriadená na prelome 18. a 19. stor. a zooparky neskôr postupne vznikali vo viacerých mestách, kde sa stali domovom mnohých aj ohrozených druhov zvierat.

3 zł (náklad 500 000 kusov) je slon africký.

ZOO v Krakove

existuje od roku 1929 a situovaná je vo Wolskom lese na ploche 20 ha. Je zaujímavá zložením fauny. Na známke nominálnej hodnoty 3,55 zł (náklad 600 000 kusov) je snežný leopard.

Známky boli vytlačené ošetom na tlačových listoch s 20 známkami.

Ukrajina

K 50. výročiu prvej umelej družice Zeme Ukrajinská pošta vydala 4. 10. 2007 hárček s vyobrazením prvého

Sputnika na obežnej dráhe a jeho tvorcov, konštruktérov Sergeja Koroljova a Valentína Gluška

(spracoval -pem-)

Aký bude časopis ZBERATEĽ v roku 2008?

INFORMÁCIE O XIV. ROČNÍKU ČASOPISU ZBERATEĽ A MOŽNOSTIACH JEHO PREDPLATENIA

ZBERATEĽ 2008

Aj v roku 2008 bude časopis Zberateľ vychádzať ako mesačník vo formáte A 5, na 44 stranách s osemstrannou prílohou a celofarebnou obálkou. Cena jedného výtlačku bude **59 Sk**, celý ročník 2008 (12 čísiel) bude stáť **708 Sk**. Predplatitelia však zaplatia len za 10 čísiel, teda **590 Sk** a za túto cenu dostanú celý ročník, čo je o 118 Sk menej (jeden výtlačok za 49 Sk). Dva roky sme udržali rovnakú cenu, avšak zvyšujúce sa náklady na tlač nás nútia do nepopulárnych opatrení. Predplatiteľom časopisu aj v roku 2008 vydavateľ poskytne tradičné výhody:

- **Zlavu** na tovar zakúpený v predajni alebo v rámci zásielkovej služby vo výške 5 %.
- **Bezplatnú inzerciu** v rozsahu 5 riadkov v každom čísle časopisu.
- **Bezplatné uverejňovanie informácií** o výmenných schôdkach, klubových stretnutiach, výstavách a podobných podujatiach.

K časopisu Zberateľ budú aj v budúcom roku vydané dve prílohy. **Katalóg poštových známok a celín SLOVENSKO 2007** vyjde ako samostatná príloha a dostanú ho všetci predplatitelia. **Katalóg 20. písomnej aukcie firmy Zberateľ** bude tvoriť vnútornú prílohu časopisu.

PREDPLATNÉ S VÝHRAMI

K dnešnému číslu časopisu prikladáme aj zloženku na predplatné Zberatelya na rok 2008. Úhradu predplatného však možno vykonať aj inak (bankovým prevodom, informácia je na str. 2). V každom prípade prosíme v „Správe pre prijímateľa“ uviesť účel platby **PREDPLATNÉ ZBERATEĽA 2008 (590 Sk)**. Výška predplatného Zberatelya na rok 2008 do Českej republiky, ostatných krajín Európy a zámoria je uvedená v tiráži časopisu.

Vydavateľ ocení predplatiteľov, ktorí predplatné časopisu na rok 2008 uhradia včas, a to zaradením do zberovania o nákupné poukážky na zakúpenie tovaru. Do zberovania bude zaradený každý, kto predplatné uhradí do 31. 12. 2007 (rozhodujúci bude dátum pečiatky na zložенke). Z predplatiteľov bude vyžrebovaných 6 výhercov nákupných poukážok - jedna v hodnote 500 Sk, dve poukážky v hodnote 300 Sk a tri poukážky v hodnote 200 Sk.

ZAÚJÍMAVÝ A PÚTAVÝ OBSAH

Čitatelia sa aj v roku 2008 stretnú so všetkými obľúbenými rubrikami, vrátane pokračovania Zberateľských statí a súťaže o Kvet zberatelya s výhrami – poukážkami na nákup tovaru. Odpovede na súťažné otázky, hlasy, názory a pripomienky, ktoré nám posielate, pomáhajú tvoriť časopis a robí ho ešte pútavejším.

Počas trinástich rokov vydávania časopisu sa získala skúsenosti a vytvorila sa súčinnosť redakcie, redakčnej rady a vydavatelya, ktorá dáva predpoklady, aby časopis úspešne vychádzal aj naďalej.

Redakcia bude pokračovať v osvedčených postupoch, vo všetkom, čo získalo dobrý ohlas čitateľov a čo zodpovedá krédu časopisu – prezentovať zberateľstvo ako ušľachtilú, kultúrnu a spoločensky uznávanú činnosť. Súčasne však máme dvere otvorené pre všetko nové a podporíme iniciatívy smerujúce k modernému poňatiu zberateľstva.

Redakcia

SPOLUPRÁCA S AUTORMI

Vydávanie časopisu aj v roku 2008 zabezpečíme na báze dobrovoľných pracovníkov, dopisovateľov a spolupracovníkov. Preto uvítame, ak nám v roku 2008 pomôžete aj tým, že:

- v dostatočnom predstihu pošlete na uverejnenie správy, aktuality a informácie. Príjem príspevkov končí okolo 14. predchádzajúceho mesiaca, správa a inzercia 16. (20. sa časopis redakčne uzatvára a pripravuje na zadanie do tlače),
- listy napíšete čitateľne, osobitne mená a priezviská, dátumy a cudzie slová – aby nedošlo k ich skomoleniu,
- listy na firmu a redakciu pošlete spolu v jednej obálke, ale každý na osobitnom papieri,
- príspevky pošlete e-mailom (vo formáte Word) alebo na CD-nosiči, prípadne prinesiete v USB kľúči,
- obrazové prílohy zapožičiate v origináli alebo pošlete kvalitné reprodukcie, či e-mailom spracované v bitovej forme v nekomprimovanom móde vo formáte BMP s optimálnou rozlišovacou schopnosťou (cca 300 dpi).

Redakcia má povinnosť články apretovať a vyhradzuje si právo aj na ich úpravu prípadne na skrátenie (do vecného znenia inzerátov redakcia nezasahuje).

Z AKÝCH MATERIÁLOV SA RAZIA MINCE

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (23)

PRE MLADÝCH AJ SKŔOR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

Vzhľadom na skutočnosť, že v decembrovom čísle nášho časopisu sa skončí dvojročná Malá škola numizmatiky, dovoľím si v tomto a nasledujúcom pokračovaní uviesť stručné informácie o najčastejšie používaných mincových kovoch a o čistení mincí.

Dnešný stručný výklad sa zaoberá charakteristickými vlastnosťami kovov a ich zliatinami používanými k výrobe mincí. Rýdze kovy nie sú na razenie príliš vhodné. Sú príliš mäkké alebo tvrdé, alebo majú nedostačujúcu tvárnosť. Preto sa na razbu mincí najčastejšie používajú kovové zliatiny.

Zlato (Au, z latinského aurum)

Zlato patrí medzi kovy, ktoré človek pozná a využíva od staroveku. Upútalo trvalou farbou a kovovým leskom, ktoré sa v bežných podmienkach nemenili. To, že sa zlato dalo aj vytepať na jemné fólie alebo stvárniť na jemné šperky a iné predmety, dokazujú bohaté archeologické vykopávky starovekých vládcov. Zlato sa stalo aj meradlom hodnôt, základom obchodu a pod dohľadom štátnej moci sa z neho začali raziť mince.

Zlato má zlatožltú farbu, ktorá je stála a nepôsobí na ňu ani nepriaznivé počasie. Teplotu tavenia má 1 064 °C. Jeho špecifická hmotnosť je 19,33 g/cm³. Zlato je pomerne mäkké, a preto sa používa s tzv. **legovacími prísadami** (meď, striebro, nikel, paládium, platina), čím sa docielí zliatina tvrdšia a odolnejšia. Zlaté mince ako obeživo sa vo svete bežne nepoužíva, pri významných príležitostiach sa vydávajú obchodné mince (napríklad československé dukáty 1923 – 1939). Dukátové zlato, ktoré sa používa na razenie mincí, má rýdzosť 986,6/1000. Pretože, ako som spomenula, zlato je mäkké (tvrdosť 2,5), pridáva sa spravidla do neho meď, lebo meďou sa zlato menej odfarbuje. Rýdzosť striebra a zlata sa označuje v tisícinách.

Často sa stretávame aj s názvom „**karát**“, ktorý sa používa najmä v zlatníctve. Čisté zlato zodpovedá 24 karátom (1000/1000). Jeden karát zodpovedá rýdzosti asi 41,66/1000.

pozrieme si názornú tabuľku značenia rýdzosti zlata:

1000/1000	= 24 karátov	(rýdze zlato)
986/1000	= 23,7 karátov	(výroba dukátov)
900/1000	= 21,6 karátov	(iné zlaté mince a tiež šperky)
750/1000	= 18 karátov	(šperky a zubárske zlato)
585/1000	= 14 karátov	(bežné šperky)
375/1000	= 9 karátov	(lacnejšie šperky, pozlátenie)

Medaily a iné výrobky zo zlata (okrem mincí), podliehajú zákonným ustanoveniam o puncovaní. **Puncová značka** označuje na medaile drahý kov, z ktorého bola vyrobená a jeho akosť.

Striebro (Ag, z latinského argentum, v numizmatickej literatúre sa označuje tiež AR)

Striebro má teplotu tavenia 960 °C a špecifickú hmotnosť 10,5 g/cm³. Má krásnu bielu farbu, je mäkké a pomerne stále. Najzávažnejšou a nepríjemnou vlastnosťou z hľadiska numizmatického je, že na vzhľad striebra pôsobia sírne zlúčeniny. Ich pôsobením striebro postup-

SR, 200 Sk 1995, pamätná strieborná minca k Roku ochrany európskej prírody **Ag** 750/1000, **Cu** 250/1000, 20 g, 34 mm

ne žltne, hnedne až sčernie. To je skúsenosť, ktorá často trápi zberateľov a môže byť príčinou nesprávneho umiestnenia alebo uloženia strieborných mincí. Striebro je veľmi často používaným mincovým kovom. Pri výrobe mincí sa používajú jeho zliatiny s meďou. Väčšie množstvo medi pôsobí však na striebro negatívne. Vyšším obsahom medi stráca svoju bielu farbu. Pri obsahu asi 50 % medi zliatina na vzduchu postupne oxiduje a mince získavajú sivobielu farbu. Na odstránenie týchto negatívnych vlastností sa pridávajú do striebra ďalšie kovy na zlepšenie vzhľadu a stálosti (Ni, Zn). V minulosti sa na drobné strieborné mince používali zliatiny s názvom **bilion**. Sú to zliatiny medi s veľmi nízkym obsahom striebra, asi 20 – 30 %. Ich vzhľad sa podobá meďi.

Nikel (Ni, z latinského nicolum)

Nikel má podobné vlastnosti ako železo a má veľkú odolnosť proti korózii. Výrobky z neho sa dajú vysoko leštiť a sú pomerne trvalé. Nikel má vysokú teplotu tavenia až 1 450 °C a špecifickú hmotnosť 8,9 g/cm³.

SR, 5 000 Sk 2001, pamätná trimetalová minca (striebro, zlato, platina), Začiatok tretieho tisícročia, 37,63 g, 50 mm averz - trimetal: **Ag, Au, Pt** 999/1000, reverz: **Ag** 999/1000 **Ag**: 31,10 g (1 oz), **Au**: 6,22 g (1/5 oz), **Pt**: 0,31 g (1/100 oz).

V mincovníctve sa často používa na mince vyšších hodnôt. Jeho zliatiny s meďou na razbu drobných mincí sa používajú takmer na celom svete.

Hliník (Al, z latinského aluminium)

Hliník má teplotu tavenia 659 °C a špecifickú hmotnosť 2,7 g/cm³. V čistom stave je striebrolesklým mäkkým tvárnym kovom. Kovový hliník je na povrchu pokrytý kompaktnou, neviditeľnou vrstvičkou oxidu, ktorý ho za normálnych okolností pomerne chráni, a tak si dlho udržuje razobný lesk. Naopak, v korozívnom prostredí rýchlo podlieha jeho vplyvu až do úplnej skazy. Pre veľkú mäkkosť sa v čistom stave používa na mince veľmi zriedkavo a na zlepšenie mechanických vlastností sa do neho pridávajú rôzne kovy (Mg, Si, Cu, Zn atď.). V mincovníctve sme sa najviac stretávali so zliatinami typu AlMg. Z nich sa najviac na výrobu mincí používajú zliatiny s prídavkom 3 – 9 % Mg (horčík) pod označením **hydronalium**. Aj v kombinácii s ďalšími zliatinami vznikali mince pod rôznymi označeniami ako Aludur, Vitral, Extrudal, Anticorodal, Koresistal.

Zinok (Zn, z latinského zincum)

Zinok je kov nepriaznivý na mincovanie, na razbu mincí sa používa veľmi zriedkavo, obyčajne v krízových obdobiach, napríklad za vojny. Zo zinku sa razili napríklad v rokoch 1939 – 1945 protektorátne mince. Tvárnenie zinku je zlé a teplota tavenia má iba 420 °C. Špecifická hmotnosť zinku je 7,14 g/cm³. Mince po určitej dobe v obehu oxidujú. Oxid vytvára na povrchu mince komplexné zlúčeniny, ktoré jej povrch rozrušujú. „Napadnutá“ minca sa už takmer nedá zachrániť, pretože koroduje do hĺbky a je pokrytá bielymi škvrkami.

Meď (Cu, z latinského cuprum. V literatúre sa označuje tiež AE)

Meď patrí medzi kovy, ktoré používal

človek už v predhistorickej dobe. Teplota tavenia je 1 083 °C. Čistá meď má špecifickú hmotnosť 8,94 g/cm³. Je to kov čerenej farby, ktorá je pomerne stála. Spočiatku sa meď používala čistá, neskôr však v zliatinách. Zliatiny medi s inými kovmi sa označujú spoločným názvom „**bronz**“. Známe sú najmä zliatiny medi s cínom, zinkom, olovom a inými kovmi. Meď sa pokrýva červenou medenkou. Na mince sa čistá meď používala pomerne málo. Najstaršie a najznámejšie sú **cínové bronzy** (zliatiny Cu a Sn). Samotné bronzy sa pre nedostatok cínu vyhotovujú z hliníka (Al). Sú to tzv. **hliníkové bronzy**. Zliatina medi a zinku (s podielom medi asi 75 %) sa nazýva mosadz. Niekedy sa označuje názvom **tombak**.

Cín (Sn, z latinského stannum)

Používal sa najmä na razbu drobných medailí. Pretože je pokrytý tenkým filmom oxidu, ktorý ho chráni, sa na suchom vzduchu za normálnych okolností veľmi nemení. Špecifická hmotnosť je 5,75 g/cm³. Cín býva niekedy postihnutý zvláštnym druhom korózie, tzv. **cínovým morom**. Táto „choroba“ sa prejavuje na povrchu mince alebo medaily ťažko odstrániteľnými škvrkami zo šedého prachu.

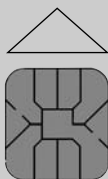
Na záver tejto kapitoly podotýkam, že informácie o jednotlivých mincových kovoch sú iba okrajové a stručné. V súčasnosti sa v novodobých menových sústavách nielen u nás, ale aj vo svete používajú na razbu mincí najrozličnejšie zliatiny kovu.

Literatúra

Chlapovič, G.: Mince a ich význam v našom živote. 90 rokov múzejníctva v Kremnici. Zborník prednášok z konferencie poriadanej v dňoch 15. – 16. 8. 1980, Kremnica 1982, s. 78 – 84.
Chlapovič, G.: Mincové kovy súčasnosti. Numismatické listy 1990, 1, s. 1 – 11.
Horáček, J.: Korozie mincí a medailí a jejich ošetřování. Numismatické listy 1992, 2, s. 43 – 51.

SR, 10 000 Sk, 2004, pamätná bimetalová minca (zlato, paládium), Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie, 24,88 g, päťuholník 40 mm, averz, reverz – bimetal: **Au, Pd** 990/1000 **Au**: 12,44 g (2/5 oz), **Pd**: 12,44 g (2/5 oz)

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

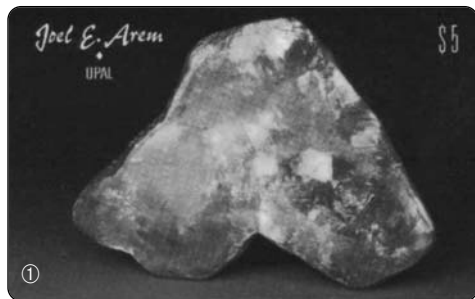
/115/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marian Jobek

Zaujímavá história TK prof. Arema z USA

Ak by som mal povedať, ktoré z telefónnych kariet zo svojej zbierky si najviac cením, tak to bude jednoznačne séria siedmich TK, ktoré vydal Joel E. Arem z USA. Tento pán profesor, absolvent Harvardu, je všeobecne uznávaný odborník v oblasti mineralógie, autor mnohých odborných publikácií z oblasti systematickej mine-

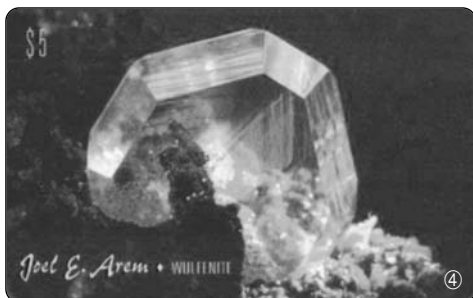

ralógie, ale aj gemológie - časti mineralógie, ktorá sa zaoberá drahými kameňmi. Karty boli vydané v roku 1994 pri príležitosti tzv. GEM & MINERAL SHOW, ktorá sa konala o rok neskôr v Tucso. Séria siedmich súkromných telefónnych kariet zobrazuje unikátne mineralogické exponáty zo zbierky prof. Arema, ktoré pochádzajú z nálezísk Južnej a Severnej Ameriky, Afriky a Austrálie.

História týchto TK, ale aj spôsob, ako sa k nám

dostali, si zaslúži pozornosť. O ich existencii som sa dozvedel náhodne počas „surfovania“ na internete. Prvý a jediný raz počas 7 – 8 rokov hľadania sa mi podarilo stiahnuť aj vyobrazenia týchto telekariet. Odvtedy sa primárna stránka nedala otvoriť a napriek odkazom na mnoho ďalších, karty sa nedali už ani pozrieť. Po dlhom neúspešnom pátraní sa mi už celkom cieleno podarilo získať mailový kontakt na prof. Arema. Prehľadával som množstvo odkazov s profesorovým menom, až som napokon uspel s mailom na organizátorov ďalšej zo série mineralogických výstav, kde sa profesor Arem dostal do jednej z čestných funkcií. To bolo asi pred dvoma rokmi. Odvtedy som skúšal šťastie opakovaným bezúspešným mailovým kontaktovaním možného „vlastníka“ objektu nášho záujmu. Mail bol, čo sa textu týka, stále ten istý, menil som v ňom len údaj o počte kariet s minerálmi, ktoré máme v zbierke. Začal som pri čísle 150. Profesor vydržal vzdorovať vyše roka. Zlomil sa

niekde pri počte 350. Myslel si, že jeho TK sú s danou tematikou jedine vydané. Keď som ho presvedčil o opaku, prejavil ozajstnú veľkorysosť, ponúkol mi celú sériu svojich kariet „na výmenu“ a slovo aj dodržal.

Teraz už nič o vlastných TK. Vydala ich firma Lümna TELECOM Inc. z Berkeley v Kalifornii v roku 1994. Najprv bolo vydaných 6 kariet a pravdepodobne ešte v tom istom roku dotlačili siedmu kartu, ktorou bol topaz (pozri tabuľku).

Posledná karta sa od ostatných líši opisom v pravom hornom rohu a taktiež zadnou stranou, na ktorej pribu-

dol čiarový kód. Celkový náklad kariet sa mi dosiaľ nepodarilo zistiť. Firma Lümna TELECOM Inc. vraj zanikla a pán profesor si tieto dáta nepamätá. Zaujímavosťou týchto kariet je aj to, že na propagačnom letáku firmy Lümna je na ich vyobrazení cena 10 \$ za kus, hoci na samotných kartách je to už len 5 \$ za kartu. Pretože tieto karty sú esteticky veľmi pekné a zaslúžia si plnú pozornosť, príkladám obrázky celej kolekcie.

Por. č.	Názov TK	Lokalita	Obr. č.
1	opál	Austrália	1
2	diamant	J. Afrika	2
3	hemimorfit	Mexiko	3
4	wulfenit	Mexiko	4
5	zlato	Virgínia, USA	5
6	rhodochrozit	Colorado, USA	na obálke
7	topaz	Mexiko	6

Spracoval **Dr. Verdon**

Ochranná perforácia na kolkových známkach

Slovenské kolkové známky dostali nový ochranný prvok. Ich nové vydanie z roku 2007 má oproti pred-

chádzajúcim vydaniám viaceru zmien. Papier nových kolkov nie je biely, ale krémovožltý s viditeľnou podtláčou štátneho znaku SR. Na tlač bol použitý papier s priesvitkou, ktorej vzor vytvára šesťuholníkovú sieť. Najvýraznejší prvok zmeny je v perforácii. Pozdĺžna perforácia kolkových známok má v hornej časti na úrovni štátneho znaku kosoštvorcové otvory a vľavo od hodnotového štítka je navyše aj výsek v podobe šesťcípkej hviezdičky.

Istá zahraničná firma ponúkla tento nový spôsob ochrany známok aj Slovenskej pošte, takže sa dá očakávať, že sa s takýmto označením stretne niekedy v budúcnosti aj na slovenských poštových známkach. Ochranný prvok v perforácii v podobe oválnych otvorov vo zvislej perforácii na slovenských známkach bol použitý už v roku 2004 na známke emisného radu Europa – Prázdniny 20 Sk a na výplatnej osemkorunovej Kvet (tá mala dokonca po 2 otvory na zvislých stranách).

Niektoré poštové správy ochrannú perforáciu s oválnymi otvormi využívajú častejšie ako zábezpeku proti falšovaniu známok. Nový prvok – ochranný výsek môže mať rôzne tvary, napr. hviezdičky, niektoré geometrické útvary a inú symboliku, napr. štátne symboly, ktoré sa dosiaľ vyskytovali napr. na priesvitkách známok.

J. Mička

50. výročie prvej umelej družice Zeme

Pred 50 rokmi, 4. októbra 1957 o 22:28 hod. moskovského času, ZSSR vypustil z kozmodromu Bajkonur prvú umelú družicu Zeme, ktorú nazvali Sputnik. Toto slovo sa zrazu stalo „celosvetovým“ a dnes ho nájdeme aj v lepších anglických slovníkoch ako synonymum výrazu satellite (družica). Štvrtý október 1957 možno právom považovať za začiatok kozmickej éry, za začiatok prenikania človeka do vesmíru, i za začiatok kozmických pretekov medzi vtedajšími dvoma supervelmocami – USA a Sovietskym zväzom. Oficiálny názov prvej umelej družice Zeme, ktorá bola spočiatku označovaná len ako Sputnik, bol Sputnik 1, pretože v rámci rovnomenného programu boli vypustené ešte dve ďalšie družice. Prvý Sputnik je známy aj pod skratkou PS-1, čo znamená "prostejšij satelit 1", čiže najjednoduchšia družica 1.

Po oddelení družice od nosnej rakety R7 začali pracovať vysielače – známe „pípkanie“ Sputnika, ktoré sa dalo zachytiť aj na bežnom rozhlasovom prijímači. Sputnik 1 sa tak zapísal do histórie ako začiatok kozmickej éry. Jeho konštruktérom bol Sergej Pavlovič Koroljov.

Samotná družica bola vlastne hermeticky uzavreté puzdro guľového tvaru s priemerom 579 mm z hliníkovej zliatiny. Bola rozdelená na dve pologule, pričom okraj každej z nich bol zakončený stykovacím prstencom a hermetické uzavretie sa dosiahlo vďaka tesniacej gume, vlozenej do kruhového vybrania jednej z pologulí. Zadná pologuľa súčasne slúžila ako výžarovací povrch systému tepelnej regulácie. Toto hermeticky uzavreté puzdro bolo naplnené nevodivým dusíkom s tlakom 0,13 MPa, ktorý sa napúšťal pomocou špeciál-

neho ventilu a hrdla so zátkou a gumovým tesnením.

Chemické zdroje elektrickej energie tvorili tri striebrozinkové (AgZn) akumulátory v tvare ošesbokého hranola (270 mm výška, 450 mm priečny rozmer), v ktorom bola umiestnená vysielačická technika. Hmotnosť batérií bola 51 kg. Toto usporiadanie umožňovalo symetrickú cirkuláciu dusíka, potrebnú na efektívne ochladzovanie vysielačov. Batérie boli pripevnené na ôsmich miestach k stykovaciemu prstencu prednej pologule. Dva akumulátory slúžili na napájanie vysielačov a tretí napájal ventilátor systému tepelnej regulácie a prepínacie zariadenia. Vysielačickú techniku tvorili dva

vysielače s elektrónkami (polovodiče mohli byť ovplyvnené rádiáciou). Vysielali na frekvenciách 20 a 40 MHz s výkonom 1 W a prenášali údaje z teplotného a tlakového snímača. Tieto údaje vysielači pomocou zmeny dĺžky signálov a dĺžky pauzy medzi nimi – 0,3 sekundy = normálny stav (23°C), 0,2 sekundy = prekročení teploty nad 50°C, 0,4 sekundy = pokles teploty pod 0°C alebo

pokles vnútorného tlaku pod 350 hPa. Jeden vysielač pracoval počas prestávky druhého.

Toto vysielanie sa stalo veľkým slárogrom a nadšene ho počúvali ľudia na celom svete.

Túto udalosť si po rokoch pripomenuli aj rádiomateri z krajín

bývalého Sovietskeho zväzu, keď v čase medzi 1. 10. – 30. 10. 2007 vysielali pod špeciálnou značkou UP50SAT na krátkovlnných rádiomateriáckych pásmach fóniou (SSB) aj telegrafiou (CW) signály podobné ako Sputnik.

Podľa oficiálnych informácií vykonal prvý sputnik 1 440 obehov okolo Zeme a zhorel vo vyšších vrstvách atmosféry 4. januára 1958. Existuje však muž, ktorý tvrdí, že to bolo inak. Tým mužom je Earl Thomas z kalifornského mestačka Encino. Keď 8. decembra 1957 ráno odchádzal z domu, všimol si pod stromom v záhrade rozžeravené predmety. Išlo o niekoľko plastových rúrok. O tie sa zaujímalo aj americké vojenské letectvo, ktoré ich však nakoniec vrátilo Thomasovi a dnes ich vlastní jeho syn. Porovnaná s neskôr zverejnenými snímkami vnútra prvého sputnika naznačujú, že by skutočne mohlo ísť o jeho pozostatky, ale oficiálne to doteraz nikto nepotvrdil.

A ako dopadli Američania? Prvú umelú družicu Zeme, nazvanú Explorer 1, vypustili až 31. januára 1958. Dovtedy stihli Rusi vypustiť aj svoju druhú družicu Sputnik 2 so psom Lajkou (3. novembra 1957).

Tieto udalosti pochopiteľne nemohli ostať bez ohlasu ani v oblasti vydávania poštových známok.

V bývalom ZSSR vyšla prvá príležitostná známka s prvým sputnikom 5. novembra 1957 (Mi 2017);

28. novembra 1957 vyšla známka Mi 1993 (k 100. výročiu narodenia K. E. Ciolkovského) s dvojriadkovou prítláčou (Mi 2026) a v tom roku (28. decembra) ešte raz známka Mi 2017 v zmenenej farbe (Mi 2036 – na obálke).

Československo vydalo prvú „kozmicú“ známku (Pof. 974 – 75 h) s vyobrazením umelej družice Sputnik 2 v rámci trojznámkovej série (Pof. 972 – 974) Medzinárodný geofyzikálny rok vydanej 20. 12. 1957. Ďalšia známka vyšla 23. 9. 1959 (Pof. 1069) so symbolickým zobrazením letu sovietskej rakety na Mesiac. Od roku 1961 sa emisie Výskum vesmíru vydávali pravidelne.

Tým sa zrodil aj nový zberateľský námet – kozmos,

pretože každý ďalší prienik do vesmíru, či už sovietsky alebo americký, sa dal dokumentovať aj filatelisticky.

(spracoval -pem-)

Jubilejný veľtrh SBĚRATEL minulostí

Vyššie 11 600 zberateľov poštových známok, historických pohľadníc, mincí, bankoviek, minerálov, telefónnych kariet a ostatných predmetov zberateľského záujmu z Českej republiky, zo Slovenska a ďalšieho zahraničia sa zišlo od 14. do 16. septembra 2007 vo výstavných priestoroch v Prahe-Holešoviaciach, kde sa uskutočnil jubilejný desiaty ročník medzinárodného veľtrhu SbĚratel.

Veľtrh SbĚratel sa stal najväčším stretnutím zberateľov v strednej a východnej Európe. V tomto roku sa na ňom prezentovalo rekordných 221 vystavovateľov z 36 zemí.

Na veľtrhu sa zúčastnila svojím stánkom aj firma Zberateľ, ktorá predstavila svoju produkciu albumových listov ČSR I, ČSR II, Slovenska 1939-1945, Protektorátu Čechy a Morava, a Slovenska od roku 1993, ďalej Netto katalógov Slovensko 1993 – 2006 a časopis Zberateľ. Záujemcom o výstavné materiály bol k dispozícii výstavný kašeť.

Budúci ročník medzinárodného veľtrhu SbĚratel sa uskutoční spoločne so Svetovou výstavou poštových známok PRAGA 2008 v celom Priemyslovom paláci na holešovickom výstavišti v dňoch 12. až 14. septembra 2008. (red.)

STOP telegramom

Dlhodobu poskytovanú poštovú službu, príjem, preprava a dodávanie telegramov, ktoré verejnosti prinášali smutné i radosné informácie, sa podľa oznámenia v Poštovom vestníku č. 47/2006 k 31. 12. 2006 skončila.

vtedajší uhorský minister dopravy a verejných prác Gábor Baross, rodák zo slovenskej Pružiny.

Podávanie telegramov sa spravidla uskutočňovalo tak, že príslušný text sa napísal na tento účel určené tlačivo, ktoré sa podalo na príslušnej priehradke pošty alebo telegrafnej stanice. Za poslanie telegramu sa platili poplatky, ktorých výška závisela od druhu telegramu, počtu slov a prepravnej vzdialenosti. V určitom časovom úseku sa podobne platili i poplatky za dodanie – doručenie telegramu.

V roku 1887 bola vydaná zvláštna celina, zálepka (zárt-táviratlap), ktorá umožňovala podanie telegramu i na poštovej služobni bez telegrafu. Podacia pošta odoslala túto zálepku na najbližšiu telegrafnú stanicu, ktorá zabezpečila jej ďalšiu prepravu. Preprava textu sa spočiatku zabezpečovala po telegrafných vedeniach morzeovým telegrafom, teda prepísaním do podoby dodnes známych bodiek a čiarok. Na prijímacom mieste, spravidla najbližšom k miestu bydliska adresáta, sa text prepísal na ďalšie tlačivo (rukopisom alebo písacím strojom), ktoré doručili adresátovi.

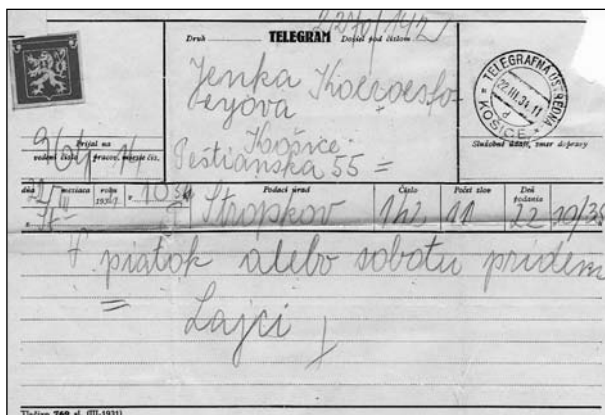
Neskôr sa na prenos správ používali i dialnopisné stroje, na ktorých sa text v bežnej abecede odoslalý z podacieho miesta na prijímacej stanici napísal na prí-

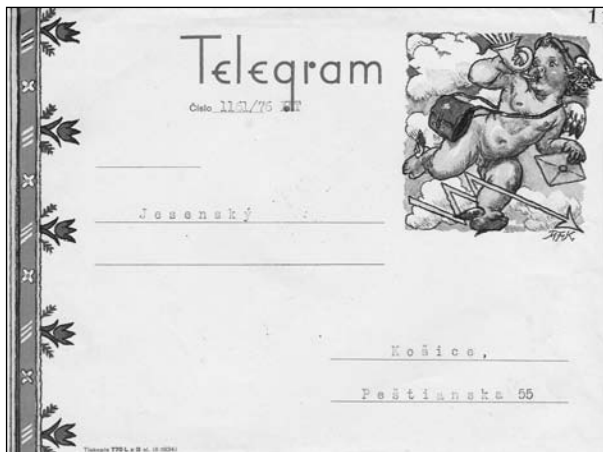
Obálka s dvojjazyčným maďarsko-nemeckým textom, ktorá sa použila na doručenie telegramu z telegrafnej stanice Nové Mesto nad Váhom barónovi Medgyasszému do Beckova. Telegram na telegrafnú stanicu došiel 30. 8. 1872, čo potvrdzuje odtlačok jednokruhovej dennej pečiatky v modrozelennej farbe (E.452, d.1), literatúra (1) túto farbu pečiatky neuvádza. Na zadnej strane je odtlačok dennej pečiatky dodacej pošty Beckov (E.421, d1) s dátumom 31. 8. 1872 v čiernej farbe. Uzatvorenie obálky na zadnej strane prekrýva odtlačok služobnej dvojjazyčnej pečiatky tg stanice v modrozelennej farbe (C.615), v literatúre (1) nie je uvedená.

Stalo sa tak na základe rozhodnutia Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky o skončení poskytovania telegrafnej služby Slovenskými telekomunikáciami a následným vypovedaním zmluvy tohto poskytovateľa služby so Slovenskou poštou, ktorá zabezpečovala príjem a doručovanie telegramov.

Prvé telegrafné spojenie, do ktorého bola zapojená i časť územia Slovenska, sa uskutočnilo 26. 12. 1847 medzi Viedňou a Bratislavou. Verejnosť mohla začať využívať telegrafné služby od 15. 2. 1850. Do roku 1867 bola telegrafná služba prístupná verejnosti na 52 miestach. Pošta v tom čase telegramy doručovala v osobitných obálkach ako doporučené zásielky. Poštová a telegrafná služba sa v Uhorsku zlúčila 1. 9. 1887. O toto zlúčenie sa zaslúžil

Telegrafná blanketa tlačivo č. 769 je použitá na dodanie telegramu zo Stropkova do Košíc. Telegrafná ústredňa Košice telegram podľa odtlačku svojej dennej pečiatky čs. II. typu s rozlišovacím písmenom „d“ prijala 22. 3. 1934. Tlačivo bolo uzatvorené tg nálepkou v červenej farbe s bielou kresbou čs. štátneho znaku, nad ktorým je nakreslené stylizované telegrafné vedenie.

Obálka k ozdobnému telegramu tlačivo č. 770 Lx3 bola použitá na vloženie ozdobného telegramu zhodného čísla tlačiva odoslaného zo Stropkova do Košíc 11. 8. 1934. Zadná strana obálky je uzavretá dobovou tg nálepkou, cez ktorú je odtlačok dennej pečiatky tg ústredne Košice s rozlišovacím písmenom „d“.

žok papiera (tzv. páskové dialnopisné stroje), tento sa nalepil na tlačivo, ktoré sa doručilo adresátovi. Hlavne v posledných desaťročiach sa na prenos telegramov používali tzv. stránkové dialnopisy, ktoré už príslušný text napísali na hárok papiera, spravidla sa odvíjajúci z kotúča. Časť, na ktorej bol napísaný text sa odtrhla, vložila do obálky a doručila adresátovi.

Väčšie telegrafné pracoviska mali dva i viacej dialnopisných strojov, z ktorých jeden bol určený na posielanie a druhý na prijímanie správ. Telegrafné spojenie bolo väčšinou spojenie dvoch bodov alebo zriedkavo i viacerých, ktoré boli na trase prenosovej cesty. Z menších pôšt do väčších (Zberných telegrafných staníc) sa v prevažnej miere text telegramu posielal formou prečítania po telefónnej linke, odtiaľ podľa adresy určenia sa buď doručil (ak bol adresát v mieste), poslal ďalej dialnopisom a tam doručil alebo doposlal telefonicky na adresátovi najbližšiu poštu. Majiteľom telefónnych liniek, hlavne vo väčších mestách, sa text telegramu oznamoval i telefonicky a následne sa doručil vodením do bytových poštových schránok. Bežne sa telegramy doručovali do rúk adresáta.

Prenos telegrafných správ bol prvým využitím elektrického prenosu informácií, ktorý vo vnútroštátnom styku využíval hlavne pevné vedenia, a to buď vzdušné upravené na stĺpoch alebo káblové prebiehajúce v závesných (na stĺpoch) alebo podzemných (uložených

v zemi) kábloch. Medzi miestami, kde prebiehal väčší počet telegrafných (dialnopisných) okruhov, boli vybudované elektronické systémy, ktoré umožňovali po jednom vedení preniešť viacej takýchto okruhov (6, 12, 24). Prenos telegrafných správ na väčšie vzdialenosti sa uskutočňoval i prostredníctvom rádiových vln. Na propagáciu zasielania telegramov sa počas I. ČSR v rámci reklamnej akcie Československej pošty používalo i niekoľko tzv. turnusových strojových propagačných pečiatok.

Činnosti pošty v oblasti telegrafnej služby možno dokumentovať minimálne nasledujúcimi druhmi filatelistických materiálov:

1. Rozličné druhy telegramov (bez natlačenej známky) – bežný, súrny, úradný, so zaplatenou odpoveďou, blahoprajný, poukážkový (na telegrafné zasielanie peňazí), s reklamnými textami, atď.
2. Rozličné telegrafné (tg) tlačivá – tlačivá na podanie, dodanie telegramov, podacie lístky, preukaz k tg poukážke.
3. Tg pečiatky – tg úradov, tg priehradok, rozličné pomocné pečiatky.
4. Strojové propagačné pečiatky – pozri informáciu v texte.
5. Tg známky – vydané uhorskou poštou a používané v rokoch 1873 – 1879.
6. Poštové známky – s vyobrazením alebo s textami majúcimi vzťah k danej problematike.

Podací lístok na telegram (CPL5) s natlačenou známkou Hlinka 50 halierov bol doplnený na hodnotu 1 Kčs dvoma známkami 20 h + známkou 10 h Londýnskeho vydania. Natlačená i časť prvej dolepenej známky vedľa nej majú odtlačok riadkovej pečiatky „ČESKOSLOVENSKO“ v červenej farbe. Známky i priestor na vystavenie podacieho lístka majú odtlačok dennej pečiatky čs. III. typu s rozlišovacím písmenom „b“ Telegrafnej a telefónnej ústredne Bratislava. Podací lístok bol vystavený na telegram č. 22378 z Bratislavy do Veľkej pri Poprade 12. 11. 1945.

7. Tg nálepky – tieto boli vydané v rozličných tvaroch i farebných úpravách. Boli určené hlavne na uzatvorenie tlačiva telegramu po jeho zložení, pred jeho doručením adresátovi.

8. Telegramné celiny

a) Podacie lístky – slúžili na potvrdenie podania telegramov,

b) Podacie telegramné blankety – obyčajné, na surné telegramy, kreditné, na účet, štátne... Slúžili na napísanie textu, ktorý sa mal telegraficky odoslať,

c) Krycí list k telegrafickej peňažnej poukážke. Vypisovala sa v mieste podania telegrafickej peňažnej poukážky. Obsahuje miesto na údaje zasielanej sumy a správy pre adresáta,

d) Telegramné zálepky. Umožňovali podávať telegramy i v miestach bez telegrafu. Po podaní ich bola povinná podacia pošta čo najskôr dodať na najbližšie pracovisko s telegrafom,

e) Telegrafická peňažná poukážka. Podľa literatúry (3) ju mala používať maďarská pošta na zabranom území Slovenska v rokoch 1938 – 1945.

Vyššie 150 rokov trvajúca služba podávania, dopravy a doručovania správ pomocou telegramov má ešte určite i viacej zaujímavostí. Verím, že ich ďalší filatelisti, ktorí majú o nich informácie, priblížia i na stránkach nášho časopisu.

Dušan Evinic

Pramene: 1. Kolektív: Monografia čs. známok 15. diel 2. F. Hažlinský: Predpisy vzťahujúce sa na poštu a telegraf v Uhorsku (Príloha Informátora č. 4/1985 sekcie maďarskej známky ZČSF) 3. M. Bachratý: Celiny používané v tg prevádzke na Slovensku 1873-1945 (Zborník prednášok XVIII. dňi filatelie Slovenska, Žilina 2001) 4. Kolektív: Čs. filatelie – Základní fil. terminologie (Praga 1988) 5. Poštový vestník slovenskej pošty č. 47/2006 6. Specializovaná príručka pro sběratele čs. poštových známek a celin (1988) 7. Zbierka autora

Antipropagačná strojová pečiatka?

Význam a účel použitia strojových propagačných pečiatok netreba hádam podrobne vysvetľovať, už samotný ich názov hovorí jasnou rečou. Ide o pomerne rozšírené propagačné a neraz i propagandistické médium, používané poštou buď na obchodnej báze alebo na štátnu objednávku. Iste sú čitateľom známe mnohé prípady propagačných strojových pečiatok, používaných u nás najmä v päťdesiatych a neskôr i v normalizačných sedemdesiatych rokoch, šíriacich niekedy až smiešne-nezmyselnú politickú propagandu, ktorej cieľom bolo povymývať mozgy ľahšie ovplyvniteľnej časti obyvateľstva. Po filatelistickej stránke sú strojové pečiatky spracované v práci „Československé príležitostné a propagačné pečiatky“ od J. Nekvasila (vyd. 1971) a súpis pečiatok používaných na Slovensku publikoval v roku 1979 Š. Záborský.

Nedávno som získal pohľadnicu s odtlačkom strojovej pečiatky s propagačným textom „ROLNÍCI / DO DÁVAJTE LEN ČERSTVÉ a SLADKÉ MLIEKO!“, doplneným kresbou mládenca, dvíhajúceho na zdravie čašu s mliekom (obr.). Bola použitá 18. júna 1951 na pošte v Trnave. Keďže na pohľadnici zostal po strhnutí známky len jeden odtlačok propagačného štočka (obvykle boli dva, umiestnené medzi dvoma dennými/miestnymi pečiatkami), pokúsil som sa v uvedených publikáciách zistiť, aký text bol na druhom štočku. Ale nedohľadal som sa, pretože ani jedna túto pečiatku neregistruje. Nie je to síce jediný prípad, ale tento raz ma napadol aj možný dôvod, prečo nie je v evidencii. Text pečiatky totiž nepriamo poukazuje na to, že nie všetci roľníci radostne

plnili predpísané kontingenty (niekedy priam likvidačné, s cieľom zruinovať súkromných roľníkov) a okrem čerstvého a sladkého mlieka dodávali aj nečerstvé a kyslé. Problémy tohto druhu sa však v tej dobe riešili skôr utajene pomocou ŠTB a iných orgánov činných v trestnom

konaní a navonok sa prezentovala jednota národa nadšene plniaceho päťročné a iné plány a záväzky. Text tejto pečiatky však do sveta vykrikoval, že nie všetko je ružové ako hlásala štátna propaganda, a tak sa zrejme stal trňom v oku nejakého okresného tajomníka, ktorý sa následne postaral o jej skoré stiahnutie z prevádzky. Ak sa tak stalo nedlho po začiatku jej používania, mohla uniknúť zberateľom, a teda aj následnej katalogizácii. Pečiatka je zaujímavá aj tým, že v dátumových mostíčkoch je blokovaný rok používania, len na konci je jednička, zrejme reprezentujúca rok 1951 (tak je datovaná aj správa odosielateľa). Obraciam sa na čitateľov s výzvou na predloženie úplného odtlačku opisovanej propagačnej strojovej pečiatky, pokiaľ ju niekto má vo svojej zbierke. Možno skrýva ešte aj ďalšiu zaujímavosť.

M. Bachratý

Rímska mozaika vo Vichtene

V rámci archeologického výskumu v roku 1995 v oblasti poľnohospodárskej prevádzky v luxemburskom Vichtene sa zistilo, že toto územie ukrýva základy jedného z najpozoruhodnejších rímskych miest, aké kedy boli objavené v Luxemburskom veľkovoľvodstve. Vynikajúci stav objavených pamiatok sa vysvetľuje polohou stavby orientovanej na juh, postavenej na prírodnom terasovitom povrchu.

Objavená mozaika vo Vichtene vznikla v roku 240 n. l. a na ploche 61,3 m² zobrazuje mytologický a literárny príbeh deviatich múz, ochrankýň umení a vied, ktorých matkou bola bohyňa pamäte Mnemosyne, najkrajšia medzi bohyňami a otcom bol sám najvyšší boh Zeus. Múzy sú zobrazené v poradí, v akom ich v siedmom stor. pred n. l. opísal grécky filozof a básnik Hesiod. Prvá je Kleio, ochrankyňa dejepisu, filozofie a eposu. Nasleduje Euterpe, múza hudby a lyriky, Thalia, múza komédie, Melpomene, múza tragédie, Terpsichore, múza tanca a chórovej lyriky, Erato, múza ľúbostnej poézie, Polyhymnia, múza posvätných hymnov, tanca, geometrie a pantomímy, Uránia, múza astronómie, a nakoniec v strednom medailóne Kalliope,

mená v každom medailóne sú veľmi detailné a charakteristické.

Celková kompozícia a dekoratívne prvky poukazujú na to, že mozaika vznikla podľa tradície remeselných dielní nemeckého mesta Trier, vzdialeného asi 50 km od miesta náleziska vo Vichtene.

Po objavení mozaiku najprv reštaurovali v krajskom múzeu v Trieri, v marci 1997 ju previezli naspäť do Luxemburgu, kde v roku 1999 v Národnom historickom múzeu dokončili jej reštauráciu.

Luxemburská pošta si všimla tento výnimočný objav a 3. septembra 2007 vydala hárček s piatimi známkami, kompozične veľmi zaujímavo riešenými, keď štyri dvojice múz tvoria osemuholníkové známky nominálnych hodnôt po 50 centov umiestnené na vonkajšom obvode hárčeka a deviatu múzu, Kalliope s Homérom (nominálna hodnota 1 euro), tvoria štvorcový stred hárčeka.

(-pem-)

Mosaïque aux Muses de Vichten - Musée National d'histoire et d'Art, Luxembourg

múza eposu a elégie, v spoločnosti básnika Homéra.

Osem múz vo vonkajšom medailóne lúčovito smeruje do prostredného medailónu. Ich vyobrazenie, ošatenie a latinské

Známka a známková grafika (14)

Skutočnosť, že Slovenská republika vydala súčasne s prvým dňom vzniku samostatnej republiky svoju prvú poštovú známku, by sama osebe mohla niečo napovedať. Minimálne naznačuje aspoň toľko, že už u nás boli nejaké skúsenosti s tvorbou známky a azda by sa dali predpokladať aj nejaké možnosti realizácie.

Ak chceme objektívne posúdiť súčasnú slovenskú známkovú tvorbu, musíme mať na pamäti aj historické súvislosti a vývojové danosti. Vyplýva z nich, že súčasná známková tvorba má korene v bývalej československej známkovej grafike. Aj keď v kontexte československej tvorby vzhľadom na málopočetné zastúpenie slovenských autorov sa predsa pomerne významne prejavila, treba ju vnímať prevažne ako samostatný vklad jednotlivých osobností. Vzhľadom na to, že sa nevyčleňovala z celku ako samostatný a početnými realizáciami prezentovaný prúd, na začiatku 90. rokov nebolo možné hovoriť o jednotlivých formotvorných prejavoch, o slohovej určenosti a vlastnej tvári slovenskej známkovej tvorby. Tvorila integrálnu súčasť známkovej tvorby spoločného štátu, napomáhala jej profilácii v svetových súvislostiach ako tvorbu s vysokou mierou výtvarnej kreativity, objavnú vo vyjadrení námetov a prezentujúcu ju v dôraze na výrazové prostriedky vlastné ocelorytine. Ani do konca 80. rokov nenadobudol príspevok slovenských tvorcov v známkovej grafike špecificky vlastný profil a charakteristické črty.

Súčasná stredná a mladá generácia výtvarníkov nemala do roku 1993 príležitosť viditeľnejšie formovať známkovú grafiku, ba vo väčšine prípadov, ani nemala príležitosť overiť si výrazové možnosti ocelorytiny a odskúšať si formotvorné či kompozičné princípy miniatúrnej grafiky na niekoľkých realizáciách. Ak teda pri vzniku SR nie je dostatočné početné zázemie skúsených tvorcov známkovej grafiky a pri vedomí naliehavej

potreby značného počtu známok požadovaných na krytie požiadaviek poštovej prevádzky v nových pomeroch samostatnej republiky, ako aj pri povinnosti vyrovať sa v známkovej tvorbe

s novovnímášanými úlohami propagácie národnej kultúry, otázka akéhosi dobiehania výtvarného vývinu sa mohla javiť naliehavou. Aj keď ju možno vnímať ako úlohu rozrastania sa v zmysle horizontálnom, šírkovom, nemožno ju podceňovať ani v zmysle rastu.

Slovenskí výtvarníci a rytci dostali príležitosť poposať sa v predtým nevidanej miere s problematikou tvorby známok. Okrem už skúsených a zaslúžilých tvorcov známok, akými sú akad. maliari Jozef Baláž, prof. Vincent Hložník, prof. Dušan Kállay, Ivan Schurmann alebo prvý slovenský rytec Martin Činovský, do známkovej tvorby sa zapojilo ďalších vyše dvadsať výtvar-

Piačková, Jan Trojan, Júlia Buková, Vladimír Machaj, Peter Augustovič ale aj sochár Tibor Bartfay, karikaturista Oliver Solga alebo rytec poštových pečiatok František Horniak a s pribúdajúcimi emisnými princípmi viacerí ďalší výtvarníci.

Neúplný výpočet sám o sebe nemusí nič hovoriť, ale môže naznačiť nielen šírku zainteresovanosti výtvarníkov, ale aj záujem o túto tvorbu. Známková tvorba, napriek tomu, že má, ako je zjavné, veľmi veľa determinujúcich činiteľov, ktoré môžu pôsobiť stiesňujúco pre tvorivé typy, zdá sa, že dokáže výtvarníkov zaujať, čo je nezanedbateľné pri súčasnej prevahe konceptuálnych prístupov v iných výtvarných disciplínach nadradujúcich kreativnosť tvorby nad technicko-remeselnými danosťami.

A aký je pohľad cez realizované emisie prvých roč-

nikov na známkovú tvorbu a jej výtvarnú úroveň?

Prvá známka Slovenskej republiky – štátny znak, nie je umelecky veľmi významná, aj keď jej hodnotu vydavateľskú, historickú, vlastivednú a zberateľskú nemieňim spochybňovať. Je signálom, že vieme známku vytvo-

riť aj vydať, je predovšetkým dôkazom pohotovosti a schopnosti výtvarníkov a rytcov.

O ich výkonoch získame reálnejší obraz, ak sa sústredíme na najtypickejší známkový druh, na bežné výplatné známky. Oni sú najznámejším predstaviteľom známkovej tvorby tej ktorej krajiny, sú vydávané vo vysokých nákladoch a najčastejšie aj v tom najmenšom a najobvyklejšom známkovom formáte.

Táto séria postupne vydávaných známok je v prvých ročníkoch tematicky orientovaná na naše mestá, návrhy na známky tejto série vytvorili viacerí výtvarníci.

Požiadavkou tejto známkovej kategórie bol v prvom období z dôvodov ľahkej odlišnosti jednotlivých nominálnych hodnôt v poštovej prevádzke, okrem všetkých ostatných daností známkovej tvorby (ako je určená téma, formát, tlačová technika, použitie poštovo účelových nápisov a hodnôt) navyše aj nárok na použitie jednej dominantnej farby. Pri nároč-

nosti tejto úlohy a aj napriek nerovnakým skúsenostiam autorov so známkovou tvorbou a pri rôznosti ich rukopisu a rôznorodosti prístupu, má táto séria, prekvapujúco, v istej miere jednotný charakter. Vytvárajú ho dominujúce kresbové prvky, charakteristické

pre rytinu. Tieto prvky sú v niektorých prípadoch čiastočne doplnené kolorovaním. Samo osebe sú jednotlivé realizácie kompozične vyvážené a zachovávajú si určitú mieru osobitosti autorského prejavu a príbuznosti s prácami autora v iných disciplinách grafickej tvorby. Aj keď nejde o demonštratívne kreatívne riešenia, už aj vzhľadom na zadanie úlohy predpokladajúce úspornosť zvolených formotvorných prostriedkov, úroveň spracovania svedčí o vyspelosti zázemia grafikov.

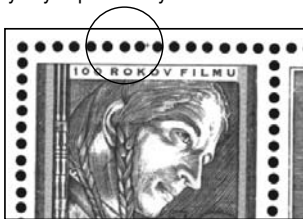
K výtvarne zaujímavejším emisiam môžeme zaradiť najmä známky z kategórie príležitostných. O tejto kategórii viac nabadúce.

Antónia Paulinyová

HLASY A OHLASY

Na príspevok J. Fronca O preferácii slovenských známok v Zberateľovi č. 7 reagoval p. **Vladimír Chovanec z Dolného Kubína**, keď potvrdil určitú paralelu s českými známkami pri porovnávaní perforačných rámcov s výskytom vychýlených perforačných otvorov. Píše:

„Vo svojej zbierke mám PL 65 (Europa 1995) s vychýleným PO medzi ZP 2-4 a tiež H 157-159 (Ryby) s vychýleným PO pod známku 16 Sk. Tiež PL 80 (50 r. OSN), PL 177-178 (TANAP), PL 199-200 (Krásy našej vlasti 2000), PL 263 (Europa

2002) a české známky PL 197 (80. výr. ČSR) a H 439-442 (Chránená flóra a fauna Krkonôš) tiež s vychýleným PO. Navyiac, táto odchýlka sa vyskytuje aj na čl. známkach, napr. H 3006 (500. výr. objavenia Ameriky).

K H 91 (100 rokov filmu – Jánošík) uvádzam, že okrem už publikovaného hárdčka s vychýleným deviatym PO zľava, mám aj hárdček s vychýleným ôsmym PO zľava (obr.).

Vychýlený PO som zistil aj na H 183 (I. Bella). Možno sa svojimi zisteniami opakujem (neviem, či už neboli publikované), ale držím sa posledného odseku v Hlasoch a ohlasoch z č. 8 Zberateľa, preto ich uvádzam.“

Operence – spoločníci človeka

SOVA OBYČAJNÁ

Pľúca vtákov majú sieť kanálikov, ktoré sa rozširujú na chrbtovej i na brušnej strane pľúc a navzájom sú spojené priečnymi kanálikmi. S pľúcami súvisí päť párov vzdušných vakov, ktoré sa uplatňujú ako veľké zásobníky vzduchu. Vzduch,

ktorý prichádza dýchacími cestami do pľúc, prejde z chrbtovej strany sústavou kanálikov do brušnej strany a znovu sa vracia, čím sa dokonale využíva na okysličovanie krvi. Najväčší pár brušných vakov pomáha pri lete ešte lepšie okysličovať krv. Pri prítiahnutí krídiel sa vzduch týchto vakov mechanicky vytlačá, pri rozťahnutí krídiel zasa nasáva. Vzdušné vaky neslúžia len

na dýchanie, ale aj nadľahčujú telo a zabezpečujú nepretržitý prívod vzduchu k hlasivkám a umožňujú vtákom dlhotrvajúci spev.

S pohybom vo vzduchu a s činnosťou srdca dochádza u vtákov k zvýšenej látkovej premene, a teda aj prijímaniu potravy. Preto sú vtáky veľmi žravé, celé dni zháňajú potravu. Potrava slúži ako pri všetkých živočíchoch na udržanie života jednotlivca a jej získavanie si vyžiadalo mnohé adaptácie prejavujúce sa na vtákoch aj morfológicky – tvarom zobáka, dĺžkou krku, stavbou nôh a dokonalosťou zmyslov, najmä zraku.

Sova obyčajná, lesná (*Strix aluco* L., čelad *strigidae*) je sova strednej veľkosti (38 cm). V zafarbení oboch pohlaví sa kombinuje sivá a hnedá alebo hrdzavá a hnedá, základná farba je premenlivá. Vrch tela majú tmavší s bledšími škvrnami, spodok bledší s tmavšími škvrnami, ktoré majú priečne výbežky. Závoj pri zobáku je sivý až biely. Oči sú tmavohnedé, zobák hnedožltý. Nohy a prsty sú operené bielymi pierkami a tmavohnedými škvrnami.

Žije v Európe, v Ázii a v severozápadnej Afrike. Obýva lesy všetkých typov. Nájdeme ju aj na okrajoch lesov, v ktorých blízkosti je voda. Najaktívnejšia je večer a v noci. Lieta, ako všetky sovy, veľmi ticho. Za bezmesačnej noci v lese, či v spleti bujného porastu alebo afrického tropického pralesa, kde sa vtáky len ťažko navzájom vidia, môže byť hlas účinným spôsobom kontaktu. Známe „tú-vit, tú-hú“ sovy obyčajnej, často považované za spev jedného vtáka, je v skutočnosti dueto samca a samičky alebo dvoch samcov, ktorým sa tak vzájomne informujú o svojej prítomnosti.

Živí sa živočíšnou potravou, v ktorej prevládajú hračboše, myši a rozličné druhy drobného vtáctva. Okrem toho loví obojživelníky, piskory, hmyz a rôzne druhy chrobákov.

H n i e z d i v dutinách stromov, v stodolách a niekedy používa opustené hniezda vrán a dravcov. V marci až apríli znáša dve až štyri biele, takmer okrúhle vajcia, na ktorých samica sedí 30 dní. Rovnako dlho krmia mláďatá v hniezde.

30 dní. Rovnako dlho krmia mláďatá v hniezde.

Sova obyčajná je známa svojím hukaním najčastejšie na jar a v lete. Aj keď je lesná, často sa zdržiava v hospodárskych stavbách, na povalách, vo vežiach a pod. Vo dne ju môžeme veľmi ľahko chytiť, je malátna, akoby omráčená a na pohyby nereaguje. Neskorú večer a v noci je čulá a bystrá, a vtedy sa ťažko k nej dostať. V areáli svojho rozšírenia je pomerne hojná, u nás

patrí medzi najrozšírenejšie sovy. Zákomom je chránená.

Jozef Sofava

! AKCIA NOVEMBER-DECEMBER !

Na mesiace november – december sme pre vás na stránkach internetového obchodu NUNOFI pripravili výhodné zľavy vo výške 20 – 30 % na vybrané druhy tovarov.

Z ponuky vyberáme:

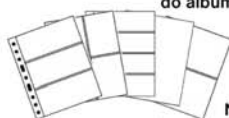
Album na bankovky GRANDE ⇐
Cena: 626,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 500,- Sk/ks s DPH

⇐ **Drevené boxy na mince
Jednopošchodové**
Cena: 900,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 660,- Sk/ks s DPH

⇐ **Dvojpošchodové**
Cena: 1400,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 990,- Sk/ks s DPH

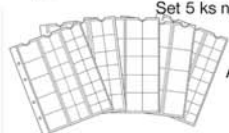

**Set 5 ks náhradných listov na bankovky
do albumu Grande.** Na 1,2,3,4 bankovky.
Cena: 125,- Sk/set s DPH
Akciová cena: 87,- Sk/set s DPH

⇐ **Trojpošchodové**
Cena: 1750,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 1330,- Sk/ks s DPH

Náhradné listy na mince NUMIS ⇐
Set 5 ks náhradných listov na mince NUMIS
Na rôzne veľkosti mincí
Cena: 149,- Sk/set s DPH
Akciová cena: 114,- Sk/set s DPH

⇐ **Skladovací systém MB**
Skladovacie zásuvky na rôzne rozmery mincí
Cena: 595,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 460,- Sk/ks s DPH

Drevené etue na mince ⇐
Rôzne veľkosti
Cena: 370 - 730,- Sk/ks s DPH
Akciová cena: 240 - 500,- Sk/ks s DPH

⇐ **Album na odznaky**
Cena: 389 Sk/ks s DPH
Akciová cena: 310,- Sk/ks s DPH

Navštívte internetový obchod NUNOFI, kde je pre vás pripravená najširšia ponuka zberateľských potrieb pre rôzne zberateľské obory. Teraz si navyše budete môcť kúpiť svoje obľúbené albumy a mnohé iné pomôcky za zvýhodnené ceny.

Navštívte nás na

www.nunofi.sk

Tešíme sa na vás.

Tajemství šifry Jindry S.

Spomienky Rudolfa Fischera k 110. nedožitým narodeninám umelca.

Ovšemže: Jindra S. = Schmidt. Zcela očividně účelová konfrontace českého a německého jména populárního rytece známek a bankovek Jindřicha Schmidta (* 24. 6. 1897 – † 12. 3. 1984). Touto signaturou definoval a zvyrazňoval své češství. Přeměnu z německého příjmení na české jméno odvodnil dost svébytně: „V cizině si budou myslet, že nám známky dělají ještě pozůstalí Němci.“ Vadila mu německá jména grafiků české rytecké školy – Goldschmieda, Wolfa, Seizingera, Heinze. Svěrázný experiment, který mu rozmlouval i Max Švabinský, oficiálně posvětil editor známek – na bankovkách si to dovolit nemohl. Bylo v tom cosi zarputilé umíněného, co bylo poznamenáno poválečnou dobou nenávisti k Němcům. Jenže skutečnost byla jiná, než veřejně publikoval – trápile ho daleko hlubší a skryté osobní důvody. Právě o tomto tak neobyčejném postoji se třicet let nic nevědělo. Československá známka počestný podpis pod rytinami přijala a Jindřicha Schmidta, téměř jedinou z hvězd své rytecké generace, proslavila.

Původně byl dřevorytce, xylografem. Životně oddán však byl ocelorytině. A tutěž oddanost uplatnil ve všem, co svým způsobem cílevědomě podnikal a dosáhl v praxi. Patriot, nadšenec, s pocitem výjimečnosti svého ryteckví, technické a řemeslné dokonalosti. Zvlášť struktura celoživotního zaměstnání – jeho pracovitost a vypěstovaný vztah k umění určovaly jeho schopnost cítit se nejpovolanějším. V tomto směru využíval, ale i ovlivňoval technologii a výrobní způsoby, bez kterých se naše známka neobešla a bez nichž by se ani on nestal uznávaným specialistou polygrafie. Současně s povinnostmi v tiskárně bankovek potvrzuje své mistrovství v umění rytiny. Stejně jako bankovky prezentuje známky podle předloh a modelů – původních originálů výtvarných umělců nebo podle fotografií a jiných vzorů. Již tehdy byl z titulu své funkce faktora ryteckého a galvanoplastického oddělení neomezeným mocipánem všech rytců státních cenin.

Ale zároveň byl – a to se stálo – nepřímým samo-

vládcem rytců poštovních cenin. Tento poněkud zvláštní vztah, dodnes také nepříliš známý, se skládal z mnoha navzájem se doplňujících poloh spolupráce mezi tiskárnou bankovek a poštovní správou. Tu představoval pověřený emisar známek Jaroslav Zavřel, můj předchůdce. Původem poštovní úředník zajímající se o umění a filatelii, o výtvarné umělce a známky, což byla dostatečující odborná výbava. Ale zkušenostmi z jejich výroby a ryteckví příliš nedisponoval, tuto pomoc mu poskytl poradce a dlouholetý přítel Schmidt. Spolu překonávali všechna úskalí, ale ne vždycky se dalo odhadnout, jak tomu bylo doopravdy. Pro rytece bylo nejdůležitější, že dosáhl značného vlivu a získával i mnohé osobní výhody. Aspoň tak to potvrzují některé dokumenty. Bez zajímavosti nejsou jeho enormní požadavky

na zvýšení honorářů předkládaných v útech k proplacení. O jejich přiměřenosti rozhodoval Zavřel.

Pozoruhodný je příklad již z roku 1947, kdy referent ministerstva pošt J. Zavřel uvažoval zdánlivě racionálněji. Cituji z jeho spisu: „Jindra Schmidt předkládá účet na částku 16 000 Kčs za perokresbu pamětní známky T. G. Masaryk, již vypracoval podle původního návrhu profesora Svolinského. Dosavadní úroveň známkové tvorby se touto emisí nesporně zvýšila. Zásahu o to sluší přičísti nejen profesorovi Svolinskému, ale i rytci Schmidtovi. Způsob, jakým se vyrovnává Schmidt se sebeobtěžnějším výtvarným problémem, hlavně s portrétem, je pozoruhodný. Námětu neubírá na jeho výtvarné hodnotě, překresluje jej do sítě bodů a linek s pochopením záměru výtvarníka (modelace, plasticita výrazu)“. Dále alibisticky dodává: „Honorář Schmidtův setrvává na dosavadní výši. Při poslední návštěvě Schmidtově jsme jej požádali o snížení požadované částky poukazem na to, že jde o překreslení uměleckého návrhu, jenž sám je honorován částkou o poznání nižší (Svolinský však požadoval honorář 20 000 Kčs – pozn. R. F.). Schmidt slíbil napříště svůj honorář přiměřeně upravit. Jeho

požadavek vyplývá pravděpodobně z té okolnosti, že si je vědom toho, že jsme na jeho ryteckou činnost takřka **výhradně odkázáni** (zvýraznil R. F.). Snažíme se proto přimět některé navrhovatele známek, kteří ovládají ryteckou techniku (Svolinský), aby předkládali definitivní návrhy v perokresbě, čímž by odpadlo překreslování rytcovo.“ Byl to nesmysl, v praxi se nic nezměnilo (cit.): „Za vypracování perokresby známky Štefan Moyses podle návrhu Svolinského Schmidt předkládá účet na

16 000 Kčs, což jej charakterizuje jako grafika se smyslem pro umělecký výrazový účín.“ A opět je to podle Zavřela částka „přiměřená“. Kdo však sledoval zpovzdálí, ale i zblízka úspěšnou kariéru Jindry Schmidta a neměl možnost porovnávat fakta, bude asi překvapen i některými dalšími zjištěními. Schmidtovým štěstím byla korektní pověst jediného schopného – svou práci pokládal za rozhodující vzor umění rytiny. Přičemž pro Schmidta mezi tvorbou bankovek a známek neexistovalo měření sil. Ani posuzování rozdílné kvality. Dojem z technického provedení bankovek i známek měl být pokaždé stejný dobrý. Ovšem kalkul, že chtěl zůstat osobním poradcem šéfa útvaru poštovních cenin, znamenal Schmidtovo většinou pevné, až mocenské postavení. Už ani neusiloval o členství v komisi známkové tvorby. Proč také? Vždyt s profesorem Matějčkem posuzoval nejen soutěžní návrhy známek, ale i přiměřenost příslušných honorářů (např. v emise K. Svolinského „Lidice 1947“, kterou i vyryl).

Dejme však těmto událostem, protože nejsou tak důležité, lepší a zasloužený výklad, tedy přiznání podstatných úspěchů. Téměř vše, co v letech 1945 až 1963 ze spolupráce Zavřela a Schmidta vzniklo, vedlo k dílům, která budila respekt odborníků i ve světovém měřítku. Schmidt se

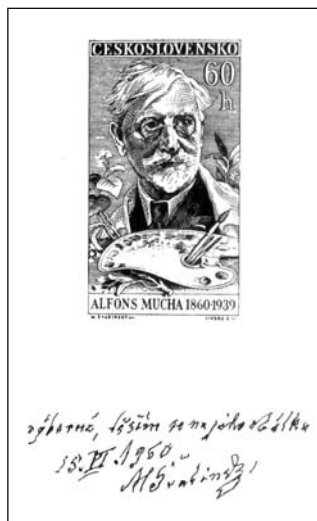

mj. prosadil mezi nejvýznamnější autory ryteckých portrétů. Jak vysoko stály grafické portréty takového Albrechta Dürera nad těmi dnešními v užité grafice, je nesrovnatelné. Ale o povaze rytiny, o tom, jak se její forma a způsob podobají, věděl Schmidt (a nejen on)

jako věděl Hollar, Balzer, Döbler, Rybička, ale i Sonnenleiter, Unger, Schirnböck nebo Mignon.

Schmidt bývá mezi ostatními rytci bezesporu považován za vedoucí osobnost. Ovšem tuto svou mámiou vůdčí roli zaujímá zejména proto, že se prosadil u populárních umělců. Mállokterý autor v poválečném vývoji tvorby našich známek měl takovou možnost jako právě on. A rovněž málokdo z úspěšných rytců se tak originálně a vehementně odkrýval před veřejností, zejména sběratelskou, jako právě Jindra S. Například zdánlivou drobností: zveřejňováním pochval a uznání mistrů Maxe Švabinského, Karla Svolinského, Cyrila Boudy aj., wpisovaných na pasparty prvních otisků rytin známek,

předkládaných k autorskému náhledu. Nikdo také o nich nepochybuje. Kdyby si ovšem byl skutečně jist svou velikostí, nemusel ji ani takto demonstrovat a dokonce více méně přátelsky vyžadovat. Víím to také od Miloše Urbáska. Neříká to nic špatného, jak mi potvrdil rovněž Svolinský, když pro svou osobní potřebu a potěšení v tom pokračovali a pokračují ostatní rytci, je to stejně milé jako knižní autorské dedikace. V archivu poštovních cenin je nenajdete. Avšak publikují je dodnes i aukční katalogy.

Dlouho byl prostoupen „tajemstvím“ vztah mezi Jindrou Schmidtem a Karlem Seizingerem. Svědčí v neprosběch prvního, ačkoliv „prvním“ z nich, jak si Schmidt přál a psal o tom, nebyl a být nemohl. Nikdy ovšem ani zmínkou nepřiznal (nejspíš s ohledem na možnost, že by pravda třeba ještě někdy odněkud „vyplavala na povrch“), jak se zachoval, když se Seizinger po válce v roce 1945 vrátil do „svého“ Československa, které měl tak rád, a žádal o obnovení zaměstnaneckého poměru ve Státní tiskárně cenin. Tehdy ho tvrdě odmítli: „Jste nežádoucí Němec!“ Což samo svědčilo o Schmidtově určité obavě ze silného konkurenta. Seizinger, národnosti německé, ducha českého, srdce pražského, šak Švabinského na Akademii a osudem svého díla světoobčan, chtěl opět zakotvit v milované Praze. Není zapotřebí obsáhle zdůvodňovat, že Schmidt svým konáním zničil všechno, co pro Seizingera znamenala jeho představa obnovy svobodné životní existence. U nás upadl v zapomenutí a nebylo těžké uvěřit domněnkám, že kdesi v cizině dožil.

Jak jsem Seizingera, žijícího v nizozemském Haarlemu, objevil, je dostatečně známo. To mi připomíná jednu nepříjemnou událost. V době, kdy bylo již dohodnuto jeho pozvání k nám, ohlásila se u mne nečekaná návštěva dvou pamětníků: Zavřela a Schmidta. Byli v životě znovuoobjeveného rytce, jak se ukázalo z jejich rozrušení, přítomni jiným způsobem, než jsem očekával. Zkrátka: přišli mě varovat, abych zabránil omylu, který bude mít vážné politické důsledky. Seizinger nemůže být našim hostem. Důvod? Byl Němec a ryl fašistické náměty známek! Otevřel jsem mezinárodní katalog a nalistoval reprodukcce Seizingerových výtvorů i z doby, kdy ryl známky okupované Jugoslávie, s tématy: námořní plachetnice, výletní a obchodní parník, torpédoborec, poštovní kongres, brána a katedrála v Záhřebu, filatelistická výstava, portréty chorvatských osobností z let 1625 – 1671, prezidenta Paveliče, astronoma Boškoviče, a konečně s figurálními motivy „chorvatské státní pracovní služby“.

Potom jsem vyhledal reprodukcce známek tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Ukázalo se, že pokud jde o fašistické náměty deseti známek (portréty Adolfa Hitlera ve třech formátech, Vůdce za řečnickým stolem, Hitler vyhlížející z okna Pražského hradu a další), podí-

leli se na jejich rytinách a dokonce i návrzích dva čeští rytci, Goldschmied a Schmidt – ten Schmidt, který nastoupil na místo Seizingera, jemuž se nepodařilo odejít z Prahy před nacisty dále než do Bělehradu a Záhřebu! Mezi další Slovanů, nikoli jinam na Západ. Oba pamětníci tenkrát svou návštěvu u mne ukončili a s rudými tvářemi spěšně odešli. S nimi se potom v Brně setkal i Seizinger. Nezmínil se ani slůvkem o dřívějších křivdách. Velkoryse a moudře, s odstupem prožitého života, zkušeného a vyzrálého stáří, s cigárem v ústech přistoupil k Zavřelovi a Schmidtovi, podal jim ruku a zamumlal: „Ich bin Seizinger.“

Za fascinující považuji Schmidtovu pracovní energii.

Skřízel jsem se Schmidtem její plody téměř 21 let. Z počátku měl obavy, zda s ním – po odchodu Zavřela – počítám. Věděl o tom, že pomáhám mladým adeptům ryctví. I jeho rytina omládlá. Alespoň částečně. Ve srovnání s předchozími zakázkami to byla úplná nadprodukce. Jaromír Hořec, básník a publicista, napsal: „Co známka, to jiný autor, jiný výtvarný názor, a zcela odlišný námět. Zralé Schmidtovo rytec- ké umění zvládá tyto různorodé úkoly suverénně.“

Tentýž Hořec v roce 2002 vydal o Schmidtovi monografii *Život mezi rytinami*, jejíž původní rukopis mně dal koncem sedmdesátých let k přečtení a posouzení. V té době byl zakázaným spisovatelem, dovolili mu publikovat jen texty o fila-

telii a poštovních známkách. Kniha o jejich rytci měla naději v Nakladatelství dopravy a spojů. Jenže příslib se proměnil v ředitelův absolutní zákaz vstupu Hořce do budovy, v níž sídlila i redakce časopisu Filatelie s šéfredaktorem Houškou. Málodko věděl, že oba novináři, dávno přátele, spojovalo jejich politické přesvědčení proti totalitnímu režimu a možnost být ve skryté opozici. Do našeho oddělení na ministerstvu měl Hořec až do doby svého zatčení nikým nemožený přístup, což byla – i kvůli jeho samizdatové literatuře, z Itálie k nám pašované – téměř „vlastizrada“.

Znovu se vrátím ke zmíněné monografii, dodnes jediné svého druhu o rytcích známek, jejíž původní obsah Hořec v roce 1991 pozměnil. Lektorovali ji Jiří Kotalík a Jiřina Volková (ani příznivé posudky téhož Kotalíka a dalších odborníků nezabránilly politickému zakazu mé knihy *O umění rytiny*, která měla vyjít v roce

1988 – pozn. R. F.). Hořec pojal Schmidtovo dílo jako součást soudobé výtvarné kultury, navíc básnickým pohledem a poutavým způsobem vyprávění. Dlouho se mi nechtělo dokazovat nesmyslnost mýtů a nových charakteristik osobnosti Jindry Schmidta, které – zřejmě s dobrým úmyslem – přitažlivou knihu nekriticky prostupují. K důkazu však postačí jen několik konkrétních příkladů.

Především je obecně nepřijatelná a bohužel opakující se myšlenka o zrodu jakýchsi osobních zásluh

Schmidta, týkající se původu všech emisí: od vzniku námětu příležitostné známky až po její vyřtění. Je to něco idealizovaného, co má navodit dojem, že obě oblasti – prvotní emisní záměr vydavatele a následné zadání díla rytci k reprodukci - jsou homogenní a není mezi nimi rozdílů. Děje se tak v jediném aktu prostřednictvím rytčovy osoby, prostupujícím

všemi jeho aktivitami. Například tvrzení: „Do roku 1973, zasvěceného živé památce Maxe Švabinského, vstupoval Jindřich Schmidt návratem k jeho dílu. Vybíral z něho pro jubilejní sérii, která měla vyjít ke stému výročí narození, typické práce, zapisoval si i několik vzpomínek na společné chvíle...“. Není tomu tak. Zainteresovaný Schmidt žádnou jubilejní sérii nevybíral, ani nevymyslel. Již v květnu 1970 byla totiž tato emise uvedena v pětiletém emisním plánu Federálního výboru pro pošty a telekomunikace, předloženém vládě republiky. K oslavám Švabinského ji navrhly Čs. akademie věd, Čs. komise pro UNESCO, Ministerstvo kultury a Městský národní výbor v Kroměříži. Schmidt rovněž nepřistupoval k dílu Švabinského až v roce 1973, zadané známky měl již dávno vyřtět.

Přidám nepatrnou zajímavost: již 9. března 1972 jsme s ním, Zuzanou Švabinskou a Ludvíkem Páleníčkem (autorem knížky *Jindra Schmidt, grafik a rytec Maxe Švabinského*, vydané v roce 1971 v rámci oslav 100. výročí narození M. Švabinského Klubem filatelistů v Kroměříži – pozn. R. F.) vybírali náměty pro obálky prvního dne

(FDC). Rovněž Schmidtova publikace *Vzpomínky na Maxe Švabinského*, vydaná z podnětu Klubu filatelistů v Kroměříži v roce 1973 – s ryteckými přílohami a mým doslovem - měla své aktéry. Nebo jiný příklad falešně dokumentované rytčovy účasti: „Z osiřelého ateliéru malíře Mirko Hanáka se vybralo šest půvabných akvarelů našich domácích ptáků a Jindřich Schmidt z nich vyrýl na dvě známky tři.“ Obojí je pravdivé, ale účelové tvrzení, jako mnohé „životopisy“ jeho rytin v podání Jaromíra Hořce. Trvalo několik týdnů, než jsem přesvědčil manželku Mirko Hanáka, abychom - poprvé po jeho úmrtí – vstoupili do žižkovského ateliéru a z mnoha zbylých prací vybrali nejvhodnější výtvarné kreace, jež posloužily Vladimíru Kováříkovi k dotvoření návrhů emise Ptactvo (15. 12. 1972). Věrně ve stylu Hanákových známek. Autor knihy o všech těchto uvedených skutečnostech věděl z tiskových konferencí. Informoval o nich ve Filatelii podrobněji, než uvádím. Citoval i z vyprávění choti malíře: „Ještě když ležel v nemocnici, hovořil o své příští sérii ptáků, kterou udělá...Měl velkou chuť dát se do nových známek. Znovu jsme si při výběru v ateliéru tuhle jeho lásku připomněli. Nebyla to snadná práce.“ Atd.

Konečně ještě příklad zbytečného rozporu mezi očekávanou pravdivostí monografie a znalců rytčovy tvorby. Vznikl zřejmou neznalostí. Každý z čtenářů snadno rozpozná, že nejde o „Schmidtův portrét Maxe Švabinského“, nýbrž o vlastní podobiznu malířovu z roku 1958 vyrytou Schmidtem. Z předešlého je patrné, že i v těchto případech jde vlastně o formu grafického řemesla, o různé napadité Schmidovy způsoby technicky obdivuhodné virtuozity - kladení, křivení, vrstvení a kombinace bodů a linií využívaných v liniové roz-

kresbě i v samotném ryteckém provedení. Některé z nich značně přesahují běžné rytiny známek, což je v dějinách užité grafiky jevem v podstatě historicky tradičním a nesmrtelným. Alespoň pokud bude existovat sběratelství anebo ještě do oceli ručně rytá poukázka pro přepravu poštovních zásilek, tedy známka. ■

Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory (10)

Čokoládové obaly

Čokoládové obaly zbiera v Českej republike a aj na Slovensku niekoľko desiatok ľudí. Je to záľuba, ktorá väčšinou vznikne v detstve a u niekoho vydrží až do dospelosti. Možno konštatovať, že mnohí sa týmto koníčkom zaoberajú už niekoľko desiatok rokov.

V Klube sběratelů kuriozit v Prahe je registrovaných 23 zberateľov, ktorí zbierajú čokoládové obaly, z toho sú dvaja špičkoví zberatelia zo Slovenska. Všetci medzi sebou menia a niektorí sa zúčastňujú na výmenných burzách, ktoré sa v súčasnej dobe poriadajú 4x do roka v rámci burzy papierových predmetov. Niekoľkí ďalší zberatelia nie sú členmi klubu a i na Slovensku vieme o dvoch až troch ďalších aktívnych zberateľoch. Medzi oboma krajinami prebiehá čulá výmena, ktorá má i dlhú tradíciu. Už od 70. rokov minulého storočia boli dokonca poriadané špecializované burzy len pre zberateľov čokoládových a žuvačkových obalov a papierových obráskov. Okrem toho až do začiatku 90. rokov

prebiehali raz za rok výmenné korešpondenčné okruhy. Táto výmena je zároveň najväčším zdrojom nových prí-

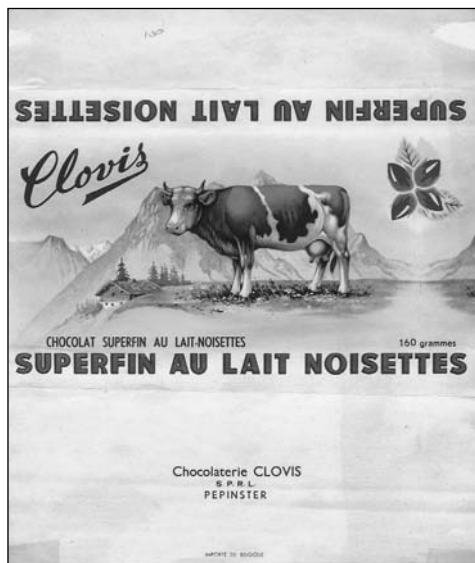

rastkov. Ďalším zdrojom sú samozrejme priame nákupy nových druhov čokolád doma i v cudzine a získavanie obalov od známych a priateľov. V posledných rokoch sa najmenším zdrojom zdá získavanie obalov priamo od výrobcu, pretože podľa skúseností zberateľov 90 – 95% žiadostí ostáva bez odozvy. S rozvojom internetu sa objavili ďalší, väčšinou mladší zberatelia, ale najmä zo zahraničia.

Zberatelia väčšinou zbierajú všetky druhy obalov, niektorí sa špecializujú napr. na 100 g balenia alebo len na papierové obaly. Obaly sa najčastejšie triedia podľa štátov, prípadne podľa firiem, mnohokrát i drobné odchýlky na obaloch sa považujú za nový prírastok zbierky. Najstaršie obaly sú z konca 19. storočia, z čias Rakúsko-Uhorska, veľa obalov pochádza z I. republiky, keď v bývalom Československu existovalo viac ako 100 výrobcov, pričom všetci s rozsiahlym sortimentom. Žiaľ, veľa obalov sa nezachovalo, takže každý získaný je pekným prírastkom v zbierke.

V zbierke Ing. Stanislava Krámského z Prahy je už viac ako 120 000 obalov zo 130 zemí a 5 000 firiem a značiek. Je to zároveň najväčšia zbierka svojho druhu na svete. Zbierky niekoľkých ďalších zberateľov sú tiež obrovské – Petr Vaněček 75 000, Mudr. Jan Lněnička 61 300, Martin Mihál 35 900, v zbierke asi najväčšieho slovenského zberateľa Ing. Antona Osvalda zo Zvolena je okolo 10 600 obalov (údaje sú z vlaňajšieho roka).

Zberatelia sa tiež zaujímajú o históriu firiem, v zbier-

kach sú cenné staré obaly a všetko čo s čokoládou a jej výrobou súvisí. Ing. Krámský má i historickú zbierku aj ďalších druhov obalov, ako sú plechovky od kakaa a cukrovínek, papierové a drevené škatulky od bonbo-

niér, kovové formy, reklamné a rôzne propagačné materiály. Doplnkom všetkých zbierok sú knihy o čokoláde, prospekty, katalógy a ďalšie predmety súvisiace s čokoládou. Mnohí zberatelia sa zaujímajú aj o celý čokoládový priemysel. Pri svojich cestách do zahraničia navštevujú čokoládové festivaly a múzeá. Najväčšie a najkrajšie múzeum čokolády je v nemeckom Kolíne nad Rýnom, otvorené v roku 1993. Múzeum financoval vlastník firmy Stollwerck Hans Imhoff, v súčasnej dobe funguje múzeum ako nadácia rodiny Imhoff a múzeum patrí k najnavštevovanejším v Nemecku.

Niektorí zberatelia ukážky zo svojich zbierok príležitostne vystavujú doma i v cudzine. V súčasnosti je čokoláda veľmi obľúbená, najmä sa odporúča konzumácia kvalitnej čokolády a čokoláda sa veľmi propaguje prostredníctvom rôznych festivalov a výstav. Z toho vyplýva,

že pribúdajú nové firmy a nové obaly, a tiež dovoz čokolád a cukrovínek je veľmi rozmanitý.

Ako som už spomenul, zbieranie čokoládových obalov je rozšírené i v zahraničí, zberatelia pochádzajú z Nemecka, Rakúska, Anglicka, Francúzska, Poľska, Ruska, Rumunska, krajín Beneluxu i Škandinávie. Dokonca už aj navštívili pražskú výmennú burzu. Slovenských zberateľov stále čakáme, berieme však do úvahy, že náklady spojené s cestou nie sú zanedbateľné. Rad zberateľov má už svoje webové stránky, prostredníctvom ktorých môže prebiehať aj ponuka výmeny, čím možno ušetriť na poštovnom.

Napriek určitému útlmu v prvých rokoch po zamatovej revolúcii možno konštatovať, že zbieranie obalov sa viac-menej stabilizovalo.

Stanislav Krámský www.kramsky-cokoobaly.cz
(spracoval -pem-)

Fiat 500 oslávil 50. narodeniny

Turínska automobilka **FIAT** (Fabbrica Italiana Automobili Torino) predstavila 4. júla 1957 dvojmiestny model Nuova 500 podľa návrhu Danta Giacosi, ktorý mal nahradiť úspešný, ale už prekonaný model Topolino (myška).

Fiat po prvý raz použil vzduchom chladený dvojcylvý, vzhodu uložený motor so zdvihovým objemom 479 cm³, s výkonom 9,6 kW (13 k) pri 4000 ot/min., maximálnu rýchlosť 85 km/h.

Vozidlo malo „spartanskú“ zadné sedadlá, namiesto nich bola len úložná plocha.

Už na jeseň toho istého roka, po neoslňivých predajných úspechoch, sa päťstovke zvýšil výkon na 11,1 kW (15 k) a maximálna rýchlosť na 90 km/h. Ďalej pribudli slnečné clony, bočné vetracie okienka, prepínač tlmených svetiel na volante, čalúnené zadné sedadlá a kryty kolies. Zároveň bolo možné zakúpiť aj lacnejšiu verziu s pôvodnou karosériou, ale už vyšším výkonom.

V polovici roka 1958 sa predstavil model 500 Sport so zdvihovým objemom 499 cm³ a výkonom 15,8 kW (21,5 k), maximálnou rýchlosťou 105 km/h a dvojfarebnou karosériou.

umožňujúci dosiahnuť výbavu, nemalo ani

18 k), zdvihovým objemom motora 594 cm³ a zjednodušeným vnútorným vybavením.

Výroba fiatky 500 sa skončila 1. augusta 1975 s cel-

O dva roky neskôr nasledoval model 500 D s motorom, ako pri verzii Sport, avšak s maximálnou rýchlosťou iba 95 km/h.

V marci 1965 sa uviedol na trh model 500 F s dvoma dverami zavesenými vpredu a luxusnejšia verzia L.

V roku 1972 sa predstavil oficiálny nástupca Fiat 126. Model 500 sa ponúkal naďalej s označením R s výkonom 13,3

kovým počtom 3 427 648 vyrobených kusov. To, že päťstovky boli úspešné, nesmierne obľúbené a populárne, je dnes už každému známe.

Fiatky boli inšpiráciou aj pre svetoznáme firmy ktoré vytvorili viac ako 100 modifikácií karosérií. Medzi najznámejšie patria úpravy od firmy Abarth typ 595 a 695.

Snáď žiadna 500-ka sa nevyhla čo i len malej úprave. Ich majitelia sa predhľadali, kto si čo najlepšie nastaví motor a dizajn karosérie upraví aj malými drobnosťami.

Jubileum päťstovky si všimla aj talianska pošta a 4. júla 2007 vydala príležitostnú známku hodnoty 60 centov. Toto jubileum je zároveň zvláštne tým, že v rovnakom čase turínska automobilka dodala na trh modernú verziu úspešného veterána, ktorej nový model je predurčený na to, aby sa stal pokračovateľom kultového minifiatu.

(podľa www.fiat500 spracoval -pem-)

Anketa ANTIZNÁMKA 2006

V šiestom čísle nášho časopisu sme spoločne so Slovenskou poštou, a. s. – POFIS vyhlásili anketu o najmenej vydatenú známku roka 2006, ktorú sme uzatvorili 31. augusta 2007.

Počas celého priebehu ankety sme dostávali vaše hlasy a k nim rôzne názory a postrehy. Zároveň viacerí čitatelia viedli zaujímavú diskusiu na stránke www.pofis.sk.

Výsledky ankety sme predpokladali uverejniť už v predchádzajúcom čísle, avšak spracovanie všetkých vašich hodnotení a názorov nám trvalo o niečo dlhšie. Dôvod bol jednoduchý: Chceli sme porovnať výsledky ankety o najkrajšiu poštovú známku roka 2006 s výsledkami ankety Antiznáмка 2006, a to aj napriek skutočnosťou, že do ankety o najkrajšiu známku prišlo 1 101 hlasov a do „antiznámkový“ (do redakcie časopisu a do diskusného fóra) spolu len 76 hlasov.

Snaha o porovnanie výsledkov vychádzala zo skutočností, že v ankete o najkrajšiu známku dostali hlasy všetky známky ročníka 2006, teda nebola taká známka, ktorá by nedostala ani jeden hlas. Známke na poslednom mieste dalo svoj hlas päť účastníkov ankety. Preto nás zaujímalo, či umiestnenie na posledných priečkach bude nejakým spôsobom korešpondovať s výsledkami v „antiznámkový“.

Možno z hľadiska štatistického takéto porovnanie nemá dostatočnú vypovedaciu hodnotu, na druhej strane však nebráni uviesť niekoľko skutočností.

Znáмка, ktorá v ankete o najkrajšiu známku dostala najnižší počet hlasov, v ankete Antiznáмка nebodovala – žiadny účastník ankety ju neoznačil ako najhoršiu. Znáмка s druhým najnižším počtom hlasov (7) dostala v antiznámkový len jeden hlas. Až známka, ktorá sa ako najkrajšia páčila 11 účastníkom (teda tretia od konca), získala suverénnym spôsobom titul antiznámkový – je to známka

č. 387 **Koledníci**, ktorá bola vydaná v emisii Vianoce 2006. Získala dvakrát viac hlasov ako druhá v poradí. Spoločným menovateľom zdôvodnenia viacerých účastníkov ankety bolo konštatovanie, že k najkrajším sviatkom roka má byť známka s námetom, ktorý túto skutočnosť aj vyjadruje.

Druhé miesto získala známka emisného radu **Europa** (č. 375), ktorej v ankete o najkrajšiu známku dalo svoje hlasy 42 účastníkov (9 miesto). Viacerí čitatelia poukázali na skutočnosť, že známka dostatočne nevyjadřila vyhlásenú tému emisie – Imigrácia očami

mladých ľudí a tiež na nekvalitné vyhotovenie známky.

Na tretom mieste sú dve známky – **Narcis** (č. 371) a **Fujara** (č. 380). K Narcisu sa vyjadrenia týkali najmä nevyváženosti a farebnosti. Fujara by si podľa viacerých názorov zaslúžila kvalitnejšiu známku väčšieho formátu a najmä celé vyobrazenie tohto unikátneho hudobného nástroja.

Mnohí účastníci ankety Antiznáмка 2006 spájali nepresvedčivé vyjadrenie námetu aj použitou tlačovou technikou. V týchto súvislostiach sa rozprúdila zaujímavá diskusia na stránke diskusného fóra Pofis, do ktorej sa zapojili viacerí zberatelia aj profesionálni tlačiar. Prevládli názory, že použitá tlačová technika by mala vychádzať z výtvarného návrhu známky, pretože ani ocelotlač nezabezpečí požadovaný výsledný efekt. Zároveň však treba brať do úvahy, že nie všetky diela sú vhodné na rytecký prepis. Príkladom môže byť Moravianska venuša, keď sa v celom rozsahu ani nemohla využiť použitá tlačová technika (počet farieb), pričom obraz známky musel byť vyplnený dekoratívnymi prvkami.

Čo napísať na záver? Aj napriek tomu, že na ankete tohto druhu sa zúčastnilo relatívne málo respondentov, možno konštatovať, že záujem o našu známku trvá a mnohí jej účastníci sa snažili hľadať aj východiská. Zrejme niečo z jej výsledkov pomôže aj vydavateľovi našich poštových známok v ďalšej práci. Treba len veriť, že tie zjednodušujúce prístupy k celkovej známkovej tvorbe sú už minulosťou a že to zlé bolo aj na niečo dobré.

A ako sme už v predchádzajúcich číslach Zberateľ a mnohým účastníkom ankety Antiznáмка 2006 Pofis venuje filatelistický darček.

Redakcia

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

11

Vážení čitateľa,

vyhodnotenie septembrového kola už potvrdilo skončenie prázdnin a hlavného dovolenkového obdobia a mohli sme zaznamenať účasť aj „skalných“ súťažiacich. Sme radi, že ste si znovu našli čas a k odpovediam na súťažné otázky ste pripísali vaše názory a podnety. Redakčná rada, ktorá má v tomto mesiaci svoje pravidelné zasadnutie, pripraví obsahové zameranie časopisu na budúci rok, najmä náhradu za čitateľsky úspešný seriál Malá škola numizmatiky, ktorý v decembri uzavrieme.

Vo vyhodnocovanom kole sa na čelo opäť dostala známková tvorba pred numizmatiku a spomienkou na celoštátnu výstavu poštových známok Bratislava 1937. Zaujala aj poštová história z obdobia menovej reformy 1953, keď bodovala na štvrtom mieste pred listom z Moldavska. Ďalší príspevok seriálu o operencoch ako spoločníkoch človeka získal šieste miesto.

Počet vašich odpovedí vo vyhodnocovanom kole výrazne prekročil štyridsiatku (46) a za všetky hlasy ďakujeme.

Hlasy vo vyhodnocovanom kole boli rozdelené tak, že príspevky na prvých šiestich miestach získali 74 % všetkých vašich hlasov. Bodovalo spolu 14 príspevkov (ako v predchádzajúcom kole). Na prvú aj druhú otázku správne odpovedalo 45 súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 9. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky, okrem jedného, správne identifikovali všetci súťažiaci - vyobrazený bol detail známky 3 Kčs (Poč. 2989) z emisie Pražské a bratislavské motívy – Kostol sv. Alžbety „Modrý kostolík“.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „ktoré slovenské známky s námetom podobných stavieb boli vydané v tomto roku, aké sú ich názvy a ako sa nazýva emisný rad“ mala byť: Kláštor Jasov (č. 399) a Kláštor Hronský Beňadik (č. 400) v emisnom rade Krásy našej vlasti.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v septembrovom čísle Zberateľa najviac páčil), vaše hlasy (33) udelili prvé miesto **A. Paulinyovej** za 13. pokračovanie seriálu **Známka a známková grafika**. **E. Minarovičová** za dvadsiatuprvú časť **Malej školy numizmatiky** získala na druhej priečke 23 hlasov. **S. Šablátúra** za príspevok

o **bratislavskej výstave v roku 1937** (Zberateľské state 27) dostal 20 hlasov, a tým získal tretie miesto. Štvrté miesto so 17 hlasmi obsadil **M. Bachratý** za **Záhadu z menovej reformy 1953**. **V. Priputen Listom z Kišineva** oslovil 11 čitateľov a skončil piaty. **J. Solava** za ďalšiu časť seriálu o **Operencoch, spoločníkoch človeka – Holub plúžik a hrivnák** dostal 9 hlasov a patrí mu šiesta priečka. Siedme miesto patrí dvom autorom a ich príspevkom – **J. Korený: Slovník vo vojenských operáciách Trvalá sloboda a v medzinárodných silách na podporu bezpečnosti v Afganistane v rokoch 2002-2007** a **B. Získal** za príspevok o Čajových obaloch v seriáli **Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory** (po 7 hlasov). **D. Evinic** za druhú časť príspevku **Podacie a dodacie lístky z prijímacích a doručovacích kníh** sa so 6 hlasmi umiestnil na ôsmom mieste.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším piatim príspevkom.

Výhercami deviateho kola VI. ročníka súťaže sú **Dušan Lellák z Michaloviec** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Ing. Peter Mikušík, Zlaté Moravce** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 11. – novembrové KOLO SÚŤAŽE

Do 11. kola 6. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky a v ktorom roku bola známka vydaná?

2. otázka znie: Ktorá slovenská známka má v kresbe rovnaký motív, v ktorom roku bola vydaná a s akou nominálnou hodnotou?

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v novembrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 30. novembra 2007. Za účasť v súťaži ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede, pripomienky a názory.

Redakcia

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 02 44 250 149, 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulykú úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk; www.filatelia-album.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prílače, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympij-
ské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po – Pia: 10.00 – 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

■ FILATELIE (ČR) ■ 10/ 2007

Príspevkom z oblasti poštovej histórie o číslach v názvoch pôšt od J. Kratochvíla sa začína desiate číslo časopisu. Z oblasti poštovej histórie je aj 42. časť seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy Fr. Beneša st., keď štvrtým pokračovaním sa venuje Čs. poštovej správe. J. Horák spája tematickú filateliu s poštovou históriou a piatou časťou (tiež bohato ilustrovanou) pokračuje v približovaní histórie povozov, kočiarov a dostavníkov. O doskových chybách na známkach ČR vydaných v 1. polroku 2007 informujú J. Brožová a V. Zedník. Trochu zábavy do filatelie vniesol S. Kamenický príspevkom Futbalový humor vo filatelii. A. Černý si štvrtou časťou (M – S) všima zaujímavé ženy, ktoré mali alebo majú vzťah k Československu alebo k Českej republike. O postoročí kozmonautiky píše P. Fencel. V. Feldmann pokračuje v seriáli Názvy mesiacov filatelistickej a dokladuje október. V rubrike o odbornej literatúre je informácia o vydaní ďalších troch dielov katalógov Michel Europa 2007, ktoré sú usporiadané na geografickom základe. Recenzia pripomína, že novým usporiadaním katalógy Michel výrazne zdražili. Z tradičných rubriek sú v čísle informácie o novinkách Českej pošty, o nových známkach vo svete, inzercia a viac kratších príspevkov. Prílohu tvorí katalóg 34. aukcie Profil.

■ MERKUR REVUE č. 4/ 2007

Štvrté číslo odborného časopisu pre filateliu, numizmatiku a notafiiliu v úvode príspevkom S. Šablatúru pripomína jubileum výstavy Bratislava 1937. Siedme pokračovanie má príspevok O. Tovačovského, spracovaný v spolupráci J. Kypastom a Zd. Filipkom, o plebiscitných pečiatkach (Ratimov, Ropice, Rychvald, Slezská Ostrava, Slezská Ostrava 1). Z oblasti špecializácie ČSR II je príspevok o novej typológii známok 30 h, 1 Kčs a 1,40 Kčs a 1,60 Kčs emisie Majstrovstvá sveta v rybolovnej technike (ofsetová séria „Ryby“) z roku 1966 (príspevok je publikovaný ako správa sekcie Spoločnosti zberateľov čs. známok pre typológiu a terminológiu). Údaje o novej typológii budú poskytnuté aj časopisu Zberateľ.

Ojedinelú celistvosť (nefilatelistickej) s použitím známok OR a Holubica približuje M. Kračmar. O filatelistickej trhu do 31.5.2007 informuje V. Dražan. K špecializácii novinovej známky Letiaci sokol 10 h s pretlačou O.T. píše Z. Hrašný. O vlakových poštách na Podkarpatskej Rusi v druhom pokračovaní píše a ilustračný materiál predkladá M. Vostatek. Novú českú bankovku 2000 Kč vzoru 2007 predstavuje J. Moravec. O emisii pripomínajúcej 20. výročie bitky pri Zborove vydané

v roku 1937 na báze historických skutočností píše Zd. Fritz. Plebiscitné celistvosti s pečiatkami vlakových pôšt sú témou príspevku J. Kypasta a Sv. Petra. J. Stupka treťou časťou končí štúdiu o emisii Hospodárstvo a veda 1923. Drobné príspevky prinášajú rad zaujímavosti a v tradičných rubrikách sú recenzie a informácie o nových známkach ČR aj SR.

■ ZPRAVODAJ č. 3/2007

Tretie číslo časopisu členov Spoločnosti zberateľov čs. známok SČF úvodom prináša informácie o výstave Praga 2008 a o výstave Mladá Boleslav 2007. O jubilejnom roku V. Hollara píše J. Fronc. Revolučné pretlačé z roku 1918 bližšie opisuje a porovnávaciu tabuľku uvádza V. Řezníček. Problematiku zbierania poštovej užitočnej grafiky bližšie rozoberá R. Fischer. Od neuvedeného autora je príspevok o zaujímavostiach na čs. a českých známkach tlačených ofsetom. J. Čtvrtečka píše o výrazných terciálnych chybách Košického háččka. Pôsobením snečného svetla na poštové známky a stálosťou ich farieb sa zaoberá J. Fronc. Prílohu tvorí Maximus, spravodajca zberateľov analogických pohľadníc.

■ Sv. GABRIEL 3 (48) – 2007

Úvahy predsedu o ďalšej činnosti SSG v súvislosti s voľbou nového výboru tvoria úvod informačného bulletinu Spoločnosti zberateľov filatelistickej materiálov s kresťanskou tematikou na Slovensku. O dejinách kostola v Nitrianskom Pravne píše J. Solava. J. Marko približuje život a tvorbu P. P. Rubensa. Priebeh 15. Gorazdovho Močenoku opisuje J. Kútny. Sv. Bernadetu Soubirousovú, sv. Kazimíra a sv. Jána z Boha filatelistickej pripomína M. Móric. O Máriinom sanktuárii v Gôrke Duchownej píše L. Tarabová. 850-ročnú históriu Mariazzellu ako pútnického miesta pripomína J. Vallo. Záver tvoria novinky Slovenskej pošty a Českej pošty, Kronika sv. Gabriela a informácie členom.

■ PERFINY 2/2007 (160)

Časopis českých a slovenských zberateľov perfinov hneď v úvode blahoželá Juliusovi Píšovi k životnému jubileu – 75 rokov, ktoré oslávil v máji tohto roka. Prehľad perfinov z čs. územia na kolkoch (II. časť) uvádza Vl. Beneš. O fínskych perfinoch píše T. Kotek. Perfiny z územia Slovenska na známkach Maďarska 1939 – 1945 opisuje J. Kuběnka. Najstarší perfin z územia Slovenska predstavuje J. Marenčík, ktorý tiež píše o perfinoch na Legionárskych 1919. O objave po 52 rokoch sa zmieňuje Fr. Dostál. Záver tvorí 22. písomná aukcia perfinárskeho materiálu.

(spracoval -pem-)

Pošta Červeného kríža z obdobia SNP

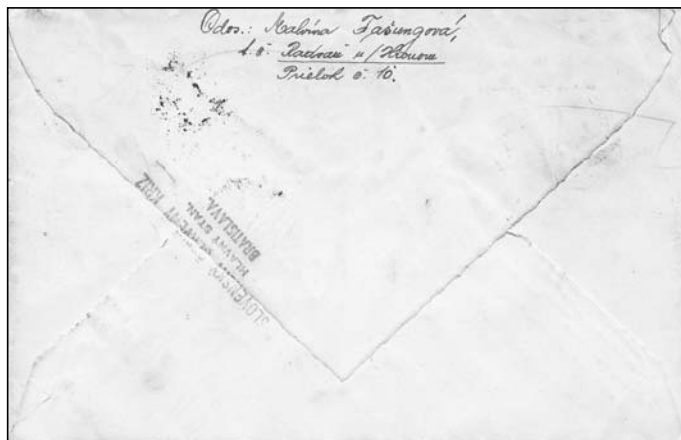
Na prvý pohľad vcelku bežná celistvosť, vyplatená dvojicou „tatranských“ (30 + 50 hal.) známok, ma zaujala rukopisnou poznámkou odosielateľa v hornej časti

(hlavný ministerský komisár) do Bratislavy. Keďže normálne poštové spojenie nefungovalo, pravdepodobne bola na zabezpečenie aspoň núdzového kontaktu s prí-

buznými vyšších štátnych úradníkov Slovenskej republiky zriadená preprava zásielok prostredníctvom Červeného kríža, ktorý počas vojenských konfliktov okrem iného sprostredkúval obmedzený poštový styk civilných osôb a vojnových zajatcov. To by vysvetľovalo poznámku na prednej strane listu. Zásielka bola teda zverená kancelárii ČK v Banskej Bystrici a dopravnými prostriedkami ČK prepravená do Bratislavy. Tu bola odovzdaná centrále ČK (Hlavný stan) a odtiaľ pošte Bratislava 1. Výplatené – 80 hal. – zodpove-

adresovej strany: Cestou „Červeného kríža“ v B. Bystrici, Stoličkova ul. Na zadnej strane obálky sa okrem adresy odosielateľa (M. F., t. č. Radvaň n. Hronom, Prieloh č. 10) nachádza aj odtlačok trojriadkovej pečiatky SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ / HLAVNÝ STAN./ BRATISLAVA v červej farbe. Známky boli opečiatkované na pošte Bratislava 1, dátum podania nie je celkom zreteľný, pravdepodobne 4. 11.(?) 1944. Práve tento dátum a adresa odosielateľa ma inšpirovali k zamysleniu sa nad púťou tejto zásielky.

dalo tarife za list v miestnom styku, čiže známky boli nalepené až v Bratislave.

Domnievam sa, že ide o zaujímavý doklad, ilustrujúci situáciu v poštovej doprave bezprostredne po potlačení SNP, keď sa osoby z povstaleckého územia snažili po dlhšej dobe izolácie podať správu svojim príbuzným. Vie snáď niekto o tomto spôsobe prepravy zásielok prostredníctvom Červeného kríža v tomto období niečo viac?

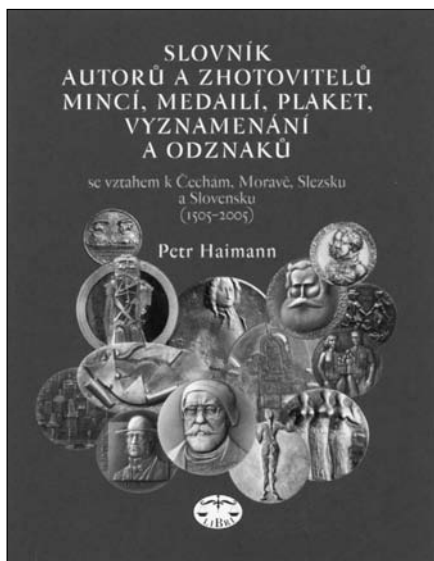
Ako je známe, koncom októbra 1944 sa podarilo nemeckým vojskám zatlačiť povstanie do hôr a jeho centrum – Banská Bystrica – bola obsadená. Poštová preprava medzi povstaleckým územím a zvyškom Slovenska bola počas povstania a zrejme ešte aj zopár dní po páde B. Bystrice prerušená. Ako vyplýva z adresy odosielateľa a adresáta, list písala zrejme manželka, zdržiavajúca sa prechodne na povstaleckom území, svojmu manželovi – vysokému štátnemu úradníkovi

M. Bachratý

RECENZIE

Petr Haimann, 2006: Slovník autorů a zhotovitelů mincí, medailí, plaket, vyznamenání a odznaků se vztahem k Čechám, Moravě, Slezsku a Slovensku (1505 – 2005). Nakladatelství Libri, Praha, 583 s., ISBN 80-7277-324-0.

Recenzované dielo Petra Haimanna, absolventa architektúry, veľmi aktívneho, známeho a všestranného odborníka v medailárskej tvorbe, funkcionára v numizmatickej a iných spoločnostiach, autora viacerých súkromných medailí, predsedu pobočky Českej numizmatickej spoločnosti v Brne, redaktora časopisu Numismatik, je obrovským prínosom v oblasti encyklopedickej tvorby. Táto publikácia je prvá svojho druhu u nás a nemá v tejto oblasti konkurenciu.

Slovník autorů... P. Haimanna je výsledkom jeho niekoľkodesaťročného výskumu v oblasti medailérstva. Prináša 2 136 základných biografických alebo vecných údajov týkajúcich sa medailérov, sochárov, rytcov, mincovní a podobne, od renesancie až do súčasnosti. P. Haimann si vo svojej encyklopédii všíma nielen tých autorov medailí, ktorí žili a tvorili v Čechách a na Slovensku, ale aj takých, ktorí našli uplatnenie v cudzine, prípadne uvádza medailérov, ktorí majú k nášmu územiu vzťah.

Jadro publikácie tvorí slovník autorov v abecednom usporiadaní od A po Ž. Každé slovníkové heslo prináša vo svojom úvode údaje o mene autora, mieste, dátum narodenia a úmrtia, stručnú charakteristiku osobnosti a prípadne i jeho viaceré používané signatúry. Prvá časť hesla obsahuje stručný životopis autora a údaje o jeho

vzdelaní a činnosti. Druhá časť uvádza samostatné alebo kolektívne výstavy autora, ďalej realizácie autorových diel nemedailárskej povahy, jeho ocenenia a zoznam medailí, ktoré vytvoril. Záver hesla prináša odkazy na literatúru, ktorá je uvedená v záverečnej časti encyklopédie.

Jedna kapitola je venovaná skratkám, s ktorými sa čitateľ v slovníku pri každom hesle musí zákonite stretnúť. Ďalšia časť encyklopédie prináša skratky niektorých škôl a zmeny ich názvov, a pretože sa počas ich existencie mohli ich názvy často meniť, uvádza autor názvy súčasne. Ďalej nasleduje prehľad výstav, zoznam skratiek k použitej literatúre a na záver publikácie je uvedený zoznam použitej literatúry.

Treba pripomenúť, že každé heslo, síce nie u všetkých autorov, je doplnené dokonalými čiernobielymi fotografiami alebo kresbami (više 1 000 ilustrácií) realizovaných medailárskych prác, ktoré poskytnú aspoň čiastočnú predstavu o tvorbe jednotlivých medailérov. Publikácia má veľký formát 205 x 265 mm, 583 strán a vyšla v náklade 1 000 exemplárov.

Publikácia Slovník autorů... P. Haimanna si vďaka kvalitnému, erudovanému a podrobnému spracovaniu údajov o jednotlivých autoroch medailí od začiatku 16. storočia až podnes, nájde určite cestu medzi podstatne širšie čitateľské záujem v odbornej i laickej verejnosti. Samotný charakter publikácie je vítanou pomôckou pri identifikácii prác jednotlivých autorov, je významným prameňom poznania a tiež dobrým dôvodom k hlbšiemu štúdiu dejín medailárskej tvorby.

Nielen po obsahovej, ale aj po formálnej stránke musíme publikáciu P. Haimanna hodnotiť ako novú, mimoriadne prínosnú a užitočnú prácu, ktorá by nemala chýbať v žiadnej knižnici či už profesionála alebo zberateľa medailárskych pamiatok.

Elena Minarovičová

Trnava na starých pohľadniciach

Najstaršie mesto na Slovensku sa konečne dočkalo reprezentačnej publikácie, ktorá prináša pohľad na to, aká Trnava bola a ako sa menila z pohľadu autorov a vydavateľov pohľadníc. Výber 150 pohľadníc z archívov štyroch trnavských zberateľov zostavil Daniel Kollár a sprievodnými textami ich doplnili Milan Kazimír a Daniela Zacharová.

Historické jadro starej Trnavy a jej blízke okolie v minulosti zaujalo okolo pol stovky rozličných vydavateľov, ktorí v rôznych časových obdobiach pripravovali pre návštevníkov mesta aj turistov zväčša tradičné pohľady na dominanty Trnavy, ale neraz zaznamenali aj nevhodné zábery z lokalít, nad ktorými si dnes láme hlavu nejeđen rodený Trnavčan. Autori textov a sprievodného slova k jednotlivým pohľadniciam ako renomovaní historici a pamiatkári vysvetľujú dopodrobna minulosť zobrazených objektov, ich zmeny a potrápili sa aj v tom, že často uvádzajú konkrétne miesta, na ktorých fyzicky stál autor pohľadov na jednotlivé ulice, námestia

Trnava na starých pohľadniach

Milan Kazimír
Daniela Zacharová

alebo panoramatické zábery mesta. Z napísaných textov bolo vzhľadom na plánovaný rozsah publikácie potrebné urobiť výber, resp. zostručenie, i tak sa však v takýchto skratkách podarilo na 90 stranách neuveriteľne vystihnúť podstatu aj mnohé zaujímavé detaily. Jedna ulica a či námestie je prezentované viacerými pohľadmi z ich rôznych koncov alebo strán, čím len vynikne bohatosť dokumentačného materiálu na starých „nagyszombatkách“ i čosi modernejších kartách, ktorý posluží na oživenie spomienok na starú Trnavu alebo niekde na predstavu už neexistujúceho.

Po stručnej histórii mesta sa autori zamerali v prvom rade na Staré mesto, ohraničené jeho historickými hradbami. Čitateľovi predstavujú jednotlivé námestia, staré ulice Trnavy a množstvo kostolov, ktoré dali Trnave prezývku ako Malý alebo slovenský Rím. Posledná tretina knihy je venovaná pohľadom na železničnú stanicu, trnavské fabriky, lokality za hradbami, patriace k Trnave a záver tvorí výber litografických pohľadníc.

Texty k pohľadničiam sú okrem slovenčiny uvádzané aj v angličtine a ako sa na historicky trojazyčnú Trnavu minulosti patrí, aj nemecky a maďarsky, čo napovedá určeniu knihy pre súčasných návštevníkov mesta. Zaujímavý titul obohatí aj knižné zbierky filokartistov.

Ján Mička

Medzinárodné numizmatické sympóziu v Humennom 2007

Stáva sa už zvykom, že Slovenská numizmatická spoločnosť takmer pravidelne na začiatku jesene organizuje odborné sympóziá. Tak to bolo aj v tomto roku, keď sa v dňoch 13. až 16. septembra uskutočnilo na východnom Slovensku v Humennom sympóziu s medzinárodnou účasťou na tému

Ikonografia peňazí v strednej a východnej Európe.

Sympóziu sa konalo pod záštitou guvernéra Národnej banky Slovenska Ing. Ivana Šramku a starostu mestského úradu v Humennom MUDr. V. Kostilníka. Vedeckým garantom podujatia bol Ing. Z. Šustek, CSc., organizačnými garantmi Ing. L. Turčáni, Š. Sciranka a predseda SNS Ing. M. Ondrejmiška.

Sympóziu sa začalo vo štvrtok 13. septembra prezentáciou vyše 80 účastníkov, otvorením podujatia a prvými prednáškami, ktoré pokračovali aj v nasledujúce dni. Na podujatí sa zúčastnilo 38 prednášateľov, z toho 27 zahraničných. Abstrakty z jednotlivých príspevkov boli publikované formou 70 stranového súhrnu, ktorý vopred obdržali všetci účastníci tohto podujatia.

Prvá časť sympózia sa niesla v znamení hlavnej témy, týkajúcej sa ikonografie na minciach od staroveku až do súčasnosti. Druhá časť podujatia bola venovaná voľným, ale v mnohých prípadoch prínosným a objavným témam. Na tomto mieste nemožno vymenovať všetky príspevky, ktoré odzneli, ale na ilustráciu z niek-

torých tém spomeniem napríklad M. Mielczarek: Počiatky mincového portrétu, L. Polansky: Ikonografie najstarších českých denárov, M. Bovan: Madona na uhorských minciach v 15. až 19. storočí, A. Ogyu: Ikonografia stredovekých moldavských mincí: typológia a zvláštnosti, D. Neguliči: Ikonografia mincí razených vo Fagaraši sedmohradským vojvodom Michalom Apařim, P. Zoričák: Ikonografia slovenských obehových mincí z roku 1993, A. Balogh: Postavy slovenských dejín na medailách. Bohatý program sympózia dopĺňali aj iné zaujímavé akcie, ako boli prehliadka mesta a účasť na mestských oslavách pri príležitosti 690. výročia prvej písomnej zmienky o Humennom (1317), spoločenský večer, posedenie pri pohári vína a na záver v posledný deň aj stretnutie zberateľov a výmena numizmatického materiálu.

Pri príležitosti usporiadania medzinárodného sympózia v Humennom bola vydaná aj pamätná medaila a všetky prednášky, ktoré tu odzneli, budú uverejnené v špeciálnom čísle časopisu Numizmatika.

Na záver treba konštatovať, že všetci tí, ktorí sa na tomto podujatí zúčastnili, si vďaka pracovnej atmosfére, odniesli množstvo nových poznatkov, faktov a oboznámili sa s výsledkami práce iných bádateľov. Podujatie prispelo nielen k nadviazaniu nových pracovných kontaktov, ale aj k upevneniu ďalšej spolupráce.

Elena Minarovičová

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhý nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY I Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) I Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínu) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY I Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **CK Junior**, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné I Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00, prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA I Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci od 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA I Akadémia vzdelávania, Sládkovičova 7 (za poštou Nitra 1) • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorky od 15.00 do 17.00 hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA I Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAĐ** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 do 18.30 hod. v zasadačke pošty Poprad 2 (pri stanici ŽSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedeľu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské mú-

zeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA ú klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostole), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ (0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA** KF Žilina • Dom Matice slovenskej, Hollého 11 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 3. november 2007 TRENCÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 53 03, 0905 267 519.

➔ 11. november 2007 TRENCÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA, Kultúrne centrum Dlhé Hony, ul. 28. októbra 2/1168.

➔ 11. november 2007 SENICA

ZÁHORÁCKA BURZA všetkých zberateľských odborov (biší trh), reštaurácia W. Wallace, Hviezdoslavova ul. (vedľa hotela), od 8.00 do 12.00 hod. Stoly: Mir. Sukopčák, ☎ 0905 358707. Ďalšie burzy 9.12., 13.1.

➔ 16. november 2007 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, filatelia, filokartia, numizmatika, budova INGEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

➔ 17. november 2007 NITRA

BURZA VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH PREDMETOV: poriadka Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. ☎ 0905 267 519.

➔ 24. november 2007 TRNAVA

BURZA ZBERATELOV ZNÁMOK, POHLADNÍC, MEDAILÍ, OZNAKOV, PLATIDIEL a ďalších predmetov zberateľského záujmu v Dome kultúry, Trojičné nám. 10, od 7.30 do 12.00 hod. ☎ 033/5515354, 0905 115 910.

➔ 24. november 2007 BRATISLAVA

VÝMENNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV automobilových, železničných, leteckých i lodných modelov. Jedáleň Študentského domova, Bernolákova 1.

➔ 1. december 2007 BRATISLAVA

VÝMENNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, vyznamenania, mince, medaily, TK, pohľadnice. Stredisko kultúry, Vajnorská 21, 8.00 - 12.00 hod. Info: ☎ 02/4437 3763, 4437 2620.

➔ 1. december 2007 NITRA

BURZA VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH PREDMETOV; poriadka Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. ☎ 0905 267 519.

➔ 2. december 2007 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA, aj iné odbory vítané. Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, 8.00 – 12.00 hod. Info: Ladislav Hölč, Tr. SNP 48, 974 01 Banská Bystrica ☎ 048/414 1420, 0905 964 471.

➔ 2. december 2007 KOŠICE

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV všetkých odborov poriadka Slovenská numizmatická spoločnosť v Dome techniky, Južná trieda 2/A (hotel Centrum), od 7.00 do 12.00 hod. Občerstvenie aj ubytovanie zabezpečené. Info a rezervácie: ☎ 055 / 678 7054 (20.00 – 21.00 hod.).

➔ 8. december 2007 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNÉ STRETNUTIE FILATELISTOV, Kultúrny dom Dúbravka, Saratovská 2/A, 8.00 – 12.00 hod. Ing. Ludovít Böhm ☎ 02/ 4329 5360

➔ 8. december 2007 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV rôznych odborov, Mestské kultúrne stredisko, estrádna sála. ☎ 0907 317 704

➔ 9. december 2007 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, všetky zberateľské odbory, budova IN GEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. AUKCIA starožitnosti o 9.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

INZERCA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filateliov Košice prijímu a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správy kolovania: Teodor Magda, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-252

■ **KÚPIM CELINY SŠ** použité na oslobodenom území od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-253

■ **FILATELIA CLUB** Dolný Ohaj (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk, www.filateliacub.host.sk Z-254

■ **HLADÁM** použité nepoškodené slovenské dobíjacie kupóny GSM Orange: Star Wars-Episode III a Superman sa vracia. ☎ 0908 14 65 59 Z-255

■ **PONÚKAM VÝBERY ZNÁMOK** do kolovania (len pre kluby). Provizia 20%. Pavol Kováč, Hanojská 4, 040 13 Košice, ☎ 055/636 1619, 0918 674 007. Z-256

■ **ZA PEČIATKOVANÉ CELINY,** celistvosti z rokov 1938 –1953, listiny s kolkami, dám čiernotlače, filatelistické, fiškálne materiály, staré listiny a filatelistickú literatúru. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice Z-257

■ **PRIJMEM** kvalitné výbery známok do 1945, série, celiny. Kolónie F, GB, P, I vítané. Aj pohľadnice. ☎ 0903 708 613. Z-258

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ.** www.filatelia-album.sk Z-259

■ **KÚPIM** doklady slovenskej poľnej pošty 1939 - 1945, lepšie položky dobre zaplatím. ☎ 0908 94 33 35 Z-260

■ **PREDÁM** bloky Helvetia č. 1214-15, 1319 a č. 18, 23, 24, 25, 26, 27 za € 15 ks. Ivan Roudenský, Poste restante, 06201 Starý Smokovec. Z-261

■ **HLADÁM** celistvosti z územia SR od r. 1993 s pečiatkami ambulantských pôst, poštových stredísk, poštovní, post-partner a pod. ☎ 055/636 1909, e-mail: geric.miro@pobox.sk Z-262

■ **HLADÁM** partnera na výmenu, mám záujem o Slovensko ★★ aj © od 2005-2007. Podľa kat. Michel. Helmut Fiedler, K.-Marx-Alee 14, D-075448 Gera, e-mail: kleinerfiedler@aol.com Z-263

■ **KÚPIM** bankovky a mince Madarska, ďalej kúpim vyznamenania a odznaky ČSR, Maďarsko. ☎ 0905 426 733. Z-264

■ **PREDÁM** SŠ 2 – 23 v štvorblokoch, overené, lux. stav. ☎ 0903 406 500 alebo večer 033/76 264 39. Z-265

■ **PREDÁM** zbierky ★★ aj © Švajčiarsko 1854-1994 (kat. 25900Mi€), rôzne (★★, ©) Lichtenštajn 1912-1995 (kat. 6038 Mi€). Súpis s opisom k dispozícii. Gejza Kúšnier, Záhradnícka 190/17, 907 01 Myjava, ☎ 034/621 2657 Z-266

■ **KÚPIM MINCU SR** 500 Sk proof – výročie pevnosti v Komárne. ☎ 0905 403 408 Z-267

■ **KÚPIM** staré pohľadnice Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto n/Váhom (Vágujhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. e-mail: kolesar.peter@post.sk, ☎ 0908 420 530 Z-268

■ **KÚPIM** slovenský a predám poľský malý skart. ☎ 0915 13 11 46 Z-269

■ **VMENÍM** © obálky UNDOF-AUSBAT, Golanské výšiny z r. 1999 za iné z iných misií. Vladimír Ďutka, Zvolenská 16, 010 08 Žilina Z-270

■ **PREDÁM,** doplním zbierky, vybavím chybenky záujmomom o mince z prebytkov RSFSR, ZSSR, RF - obyčajné, proof, strieborné, kazety, pamätné súbory. ☎ 02/ 6446 3419, 0915 754 934 Z-271

■ **PREDÁM** pohľadnice – mestá 1 Sk/kus, blahoželanía 50 h/kus. Jozef Hudáč, Ďumbierska 25/2, 949 01 Nitra, ☎ 037/ 7333902, 0907 065 826 Z-272

■ **PREDÁM** ČR (1993-2002), zn. ★★ (nominál, FDC, CDV, P, PM, PT, PTM, CM, WWF, ZS, Zst, CSO, PAL, COB, POB, CAE. Cena dohodou. J. Vallo, Dr. K. Kmetku 86/44, 013 01 Teplička n/V. Z-273

■ **PREDÁM** 106 ks R-list r. 1993-2007 zaslané z ČR na SR za cenu © známok. Milan Halász, Ovručská 12, 040 22 Košice, e-mail: milanke@centrum.cz Z-274

■ **KÚPIM** PP 80 ROKOV TRAMPINGU BORINKA, 20.11.1998 a fil. materiál s námetom pivo. Jaro Flidr, Dlhá 54, 935 32 Kalná nad Hronom, ☎ 0903 44 07 69, e-mail frico@post.sk Z-275

■ **KÚPIM** zachovalé celistvosti s čistými © R-U PP 1914/18, hlavne denné a etapové © „tarnstempel“ a R-listy z PP. ☎ 0907 472 805, e-mail: martin.backor@upjs.sk, adr. Martin Bačkor, Mánesova 23, 041 67 Košice. Z-276

■ **KÚPIM** alebo vymením priehradkový list PL (50 zn. až 100 zn.) Slovensko 1993-2000. Ponuky – informácie M. Hudec ☎ 037/ 656 6672, 0904 807 979 Z-277

■ **PREDÁM** Deuts.Reich, Mi Bl.647, Bl 648, Bl.650 ★★, plastíku „Valaštan v kroji“ sign. Úprka, keram. vf. 74 cm. ☎ 032/ 771 3470 Z-278

■ **KTO** opraví poškodený smalt na odznaku? Privítam aj radu. e-mail: p.richter@pobox.sk Z-279

■ **PREDÁM, VMENÍM** známky ★★ aj © Poľska, Chorvátska, Estónska, Litvy, Lotyšska a celých Škandinávie podľa kat. Michel. Odpoviem na každý list. Hieronym Sawczuk, Konstytucji 3-ego Maja 14, PL 32700 Bochnia Polska e-mail menel@poczta.onet.pl Z-280

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➔ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Ajman 1971, Exotické vtáctvo, 879-94 195,-

Antigua/Barbuda 1986, Lokomotívy, 944-47 240,-

Bielorusko 2006, Akváriové ryby, (4) 55,-

Bielorusko 2007, Svet vtákov – slávik tmavý 25,-

Bielorusko 2007, Miestna fauna (4) 40,-

Brit. Virgin Isl 1982, Vtáky a kvety, 424-427 185,-

Caicos Isl 1985, Vtáky, 62-65 199,-

Ciskei 1988, Vtáky, 17-21 199,-

Cyprus 2006, Hasičské autá, 1080-82 85,-

Cyprus 2007, Morské živočích, 1087-90 99,-

Cyprus 2007, Europa Skautingu, ZZ 280,-

Cyprus 2007, Europa Skautingu, 2 zn. 70,-

Gruzínsko 2006, W. A. Mozart (1) 75,-

Gruzínsko 2006, Rembrandt (1) 75,-

Gruzínsko 2007, Historické plachetnice (4) 125,-

Gruzínsko 2007, Archeológia, H 80,-

Gruzínsko 2007, Historické pušky a pištole, H 150,-

Gruzínsko 2007, Dravé vtáky (4) 120,-

Gruzínsko 2007, Orol – Aquila clanga WWF, (4) 150,-

Kazachstan 2007, 100 r. skautingu (2) 55,-

Kazachstan 2007, 100 r. skautingu 2 zn. + 2K 75,-

Kiribati 1980, Nočné matýle, 354-57 55,-

Kongo 2002, Papagáj, PL(9) + 2H 99,-

Kongo 2002, Sovy, PL + 2H 99,-

Kongo 2002, Vodné vtáctvo, PL (9) + 2H 99,-

Kongo 2002, Praveké jaštery, PL (9) + 2H 99,-

Kongo 2002, Život za polárnym kruhom-tučniaci, PL (9)+ 2H 99,-

Kongo 2002, Huby, PL (9) + 2H 99,-

Kongo 2004, Orchidey, PL (9) 65,-

Kongo 2004, Rôzne druhy vtákov, PL (9) 65,-

Kuba 2006, Pravek (6) + H 135,-

Kuba 2007, Fauna v ZOO (6) + H 150,-

Lesotho 1983 Praveké maľby, BI 17 85,-

Lesotho 1983 200 rokov letectva, 424-27 + BI 18 210,-

Lesotho 1989, Vtáky, 787-790 199,-

Litva 2007, 100 r. skautingu 85,-

Malajzia 1998, Vzácny hmyz, H 80,-

Malajzia 2002, Podmorský svet, H 80,-

Malajzia 2006, Obyvatelia morí, H 95,-

Moldavsko 2007, Domáce mačky (4) 65,-

Moldavsko 2007, 100 r. skautingu, 582-583 90,-

Moldavsko 2007, Ryby (spol vyd. s Ukrajinou) 35,-

Moldavsko 2007, Rôzne vtáky, 4 + H 120,-

Monako 1980, Kvety stromov, 1110-13 70,-

Monako 1982, Kvety stromov, 1516-19 80,-

Nemecko 2007, Šport (gymnastika, veslovanie, plávanie), (3) 135,-

Pitcairn Isl. 1981, Veľké presídľovanie na Norfolk Isl., 206-208 39,-

Polsko 1985, Vlaky, 2993-2996 32,-

Polsko 1985, Vodné vtáky, 2998-3003, 66,-

Polsko 1989, Apollo 11, 3206A - hářček 45,-

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 € 35,-
 Poľsko 2006, 250. výr. nar. W. A. Mozarta, 1 zn. 35,-
 Poľsko 2006, Poľské plemená psov (5-páska) 128,-
 Poľsko 2007, Európa – skauting, (1) 45,-
 Poľsko 2007, Poľský chov koní, 4-páska 170,-
 Rakúsko 1972, 400 r. španielskej jazdeckej školy, 1395-1400 60,-
Rep. Centrafricaine 2000, Vtáci, 2426-2431 170,-

Rep. De Guinee 1999, Vtáky celého sveta, 2561-68 199,-
 Rumunsko 1969, Umenie – Bernardino Licinio, 2782, H 30,-
Rumunsko 1979, Vlaky, 3674-79 70,-
 Rusko 2006, Vianoce 20,-
 Rusko 2007, Telefónne zväzy v Rusku (1) 13,-
 Rusko 2007, Medzinárodný polárny rok, H 55,-
 Rusko 2007, 300 r. Chakazie (1) 20,-
 Rusko 2007, 450 r. Baškirie (1) 20,-
 Rusko 2007, 50 r. kozmodromu, H 50,-
 Rusko 2007, 50 r., H 40,-
 Rusko 2007, Ďalšie oblasti Ruska (6) 95,-
 Rusko 2007, Vyznamenania (1) 30,-
Srbsko 2007, Európa Skauting, ZZ 110,-
Srbsko 2007, Európa Skauting, 2 zn. 58,-
Srbsko 2007, Európa Skauting, 2 PL (8+K) 465,-
 Švajčiarsko 1941, Krajinky s lietadlom, 387-394 900,-
 Tuva 1995, Pravek (7 + H) 90,-
Tuvalu 1993, Motýle – Výstava Taipei, BI 46 95,-
Tuvalu 1994, Motýle – Výstava Hong-Kong, BI 49 140,-

Ukrajina 2007, Psy, PL (6) 55,-
 Ukrajina 2007 Mačky, PL (6) 55,-
 Ukrajina 2007, Vlaky III (4) 65,-
Ukrajina 2007, Ryby (spol. vydanie s Moldavskom) 45,-
 Uzbekistan 2007, Lesné plody (4) 180,-
 ZSSR 1980, Futuristické autá, 4982-4985 13,-
 ZSSR 1989, Kvety, 5931-34 15,-
 ZSSR 1989, Fond pomoci ZOO 25,-
 ZSSR 1989, 200 r. Francúzskej revolúcie 12,-
 ZSSR 1990 Deň kozmonautiky, 6073 10,-
 ZSSR 1990, Praveká fauna, 6116-20 15,-

Rakúsko:

1521 100 rokov vyššieho súdu vo Viedni 26,-
1522-30 1000 rokov Rakúska – znaky spolkových krajín 90,-
1531 Boj proti rakovine 8,-
1532 10. výr. UNIDO 12,-
1533 30. výr. rakúskej tlačovej agentúry APA 6,-
1534 100. výr. nar. V. Kaplana-vynálezcu vodnej turbíny 12,-
1535 Vianoce 1976 14,-
1536 Deň poštovej známky 30,-
1537 Moderné umenie v Rakúsku 26,-
1538 150 rokov viedenského mestského kostola 6,-
1539 50. výr. úmrtia básnika R. M. Rilkeho 14,-
1540 250. výr. nar. botanika N. J. Fr. von Jacquina 15,-
1541 600. výr. nar. básnika a sklad. O. von Wolkensteina 14,-
1542 MS v hádzanej, skupina B 9,-
1543 100. výr. nar. maliara a grafika A. Kubina 25,-
1544-46 25. výr. znovuoctvorenia Štefánskeho domu 48,-
1547 100. výr. nar. spisovateľa Herzmanovského 23,-
1548 25 rokov Komisie pre atómovú energiu IAEA 18,-
1552 350 rokov mesta Schwanen, erb mesta 15,-

1553 Európa 1977– krajinky, Atterské jazero 54,-
1554 Medz. sympóziu Coronelliho svetového spolku 12,-
1555 MS v kanoistike 18,-
1556 50 rokov samaritánov v Rakúsku 12,-
1557 Konferencia EUCEPA vo Viedni 24,-
1558 Pamiatka obetí za slobodu Rakúska 14,-

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač	285 Sk
Kazeta	295 Sk
Cena za komplet	550 Sk
Názov krajiny (samolepka)	25 Sk

Katalógy použité

Michel Zámorie č. 1 Severná a stredná Amerika 1995	240,-
Michel Zámorie č. 3 Južná Amerika 1996	350,-
Michel Zámorie č. 5 Západná Afrika 2001/2002	990,-
Michel Zámorie č. 9 Stredná a východná Ázia 1999	450,-
Michel - Súkromné celiny 1987	300,-
Novotný: Mince ČSR 1918-92, ČR+SR 1999-2006	260,-

Katalógy nepoužité

Michel č. 4 Juhovýchodná Európa 2007/2008	1650,-
DOMFIL 2000 Skauting a ostatné mládežnícke hnutia	1450,-

Perové dosky

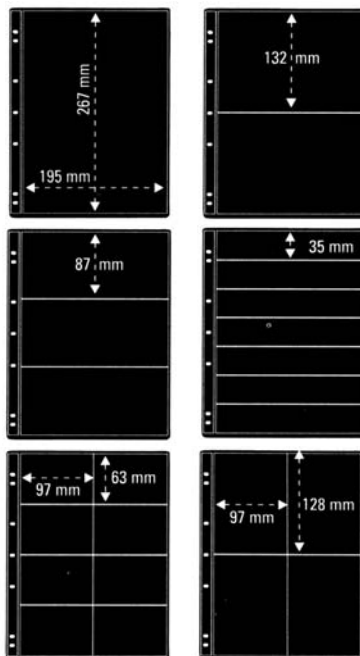
Originál Schaubek (modré, vínovočervené)	
– použité, zachovalé	á 860,-
Bez nápisu Schaubek (modré, vínovočervené, zelené, čierne) – nové	á 650,-

Listy do krúžkového zakladača zn. PRINZ

z čiernej plastickej fólie s rôznym počtom riadkov (1 – 7), s celošírkovými priesvitnými okienkami na vkladanie poštových známok a s delenými okienkami na zasúvanie telefónnych kariet a poštových lístkov.

Využitelná plocha 195 x 267 mm.

Cena za 1 ks ľubovoľného vyhotovenia 26 Sk

Monografie čs. známok

č. 3 Výplatné známky 1923-1939	250,-
č. 4 Letecké, novinové, dopl. 1918-1939	230,-
č. 5 SO 1920	350,-
č. 13+14 České pošt. pečiatky od najst. dób do r. 1918	180,-
Ocelotisk z plochých desek – poštovní známky a aršíky, I. diel s čiernotlačou (20 Kčs letecká L 36 – kúpele Sliač, katalóg 500 Kč)	650,-

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-
Rok 2006	44,-

Zostava všetkých 10 ks katalógov len za 430,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo 1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko 1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami: www.zberatel.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 220,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II. doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848), 2006	185,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) nové vydanie r. 2006	325,-
Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705)	330,-
Novotný-Moullis: Katalóg mincí ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2007	365,-

Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92, ČR+SR 1993-2007 365,-

M. Jobek: Katalóg slovenských čipových TK na CD 150,-

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
- bez nápisu	á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis)	á 4,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
30-listový	780,-
Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty	360,-
A4, 8-listový, biele listy, bez loga	180,-
Havidky čierne, šírka 30, 32, 38, 40, 44, 52,	
55, 58, 60, 70, 85, 90 mm - balíček	60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x116 mm	- ks 15,-
stožaté, veľkosť 116x175 mm	- ks 15,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm	- ks 15,-
stožaté, veľkosť 120x175 mm	- ks 15,-
stožaté, veľkosť 135x185 mm	- ks 19,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie, vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 390,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	260,-
Ďalšie lupy podľa Zberatelya 9, 10/2005 alebo na www.zberatel.com	

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-
Ročník 2006	21,-	69,-	68,-	252,-

I.časť : základné známky a hárčeky,
II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčekov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !
Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKOSLOVENSKO 1918-1939

základný rad, 32 listov

BZ	256,-	Z	800,-
----	-------	---	-------

Letecké, Novinové, Doplatné, SO... základný rad

BZ	112,-	Z	350,-
----	-------	---	-------

Čisté albumové listy A4 s nápisom

Československo, Slovensko,
 Slovensko 1939-1945,
 Protektorát Čechy a Morava 1939-1945,
 Československo 1919-1939

kus 5,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Ročník	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1992 Pofis aj A4	24,-	85,-	46,-	175,-
1991 Pofis aj A4	24,-	85,-	80,-	255,-
1990 Pofis aj A4	34,-	125,-	58,-	205,-

1989 a ↓ len A4	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-
Ročník 1968	75,-	260,-	110,-	350,-
Ročník 1967	55,-	195,-	50,-	170,-
Ročník 1966	65,-	215,-	48,-	170,-
Ročník 1965	65,-	225,-	-	-
Ročník 1964	48,-	160,-	-	-
Ročník 1963	48,-	160,-	-	-
Ročník 1962	48,-	170,-	-	-
Ročník 1961	56,-	175,-	-	-
Ročník 1960	48,-	165,-	-	-
Ročník 1959	42,-	140,-	-	-
Ročník 1958	40,-	135,-	16,-	50,-
Ročník 1957	40,-	140,-	16,-	50,-
Ročník 1956	32,-	110,-	-	-
Ročník 1955	48,-	170,-	-	-
Ročník 1954	34,-	115,-	-	-
Ročník 1953	48,-	170,-	-	-
Ročník 1952	56,-	190,-	-	-
Ročník 1951	32,-	110,-	-	-
Ročník 1950	32,-	115,-	-	-
Ročník 1949	24,-	80,-	16,-	65,-
Ročník 1948	32,-	110,-	48,-	165,-
Ročník 1947	16,-	55,-	32,-	115,-
Ročník 1946	16,-	55,-	8,-	30,-
Ročník 1945	48,-	180,-	18,-	30,-
Let.,Nov. D, SI	104,-	325,-	88,-	275,-

NOVEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.40 - 41)

